FLETORJA ZYRTARE
E REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË

www.qbz.gov.al

Botim i Qendrës së Botimeve Zyrtare

Viti: 2020 – Numri: 192

Tiranë – E enjte, 5 nëntor 2020

PËRMBAJTJA

		Faqe
Vendim i Këshillit të Ministrave nr. 845, datë 28.10.2020	Për miratimin e rregullave të hollësishme për zhvillimin e aktiviteteve turistike detare, që kryhen nëpërmjet mjeteve lundruese për qëllime turistike dhe argëtimi.....	13293
Udhëzim i ministrit të Infrastrukturës dhe Energjisë nr. 5, datë 13.10.2020	Për miratimin e procedurave për lëshimin, transferimin, modifikimin ose anulimin e "Certifikatës së pranimit të veprës" për prodhuesit me përparësi të energjisë elektrike nga impiantet që përdorin energjinë nga burime të rinovueshme.....	13311
Udhëzim i ministrit të Financave dhe Ekonomisë nr. 42, datë 27.10.2020	Mbi ndjekjen e zbatimit të rekomandimeve të dhëna nga auditimi i brendshëm në sektorin publik.....	13316
	Korrigjim gabimi material në kërkesën për shpronësim nr. 4573/10, datë 16.10.2020, të Ministrisë së Infrastrukturës dhe Energjisë "Për shpronësimin, për interes publik, të pronarëve të pasurive të paluajtshme, pronë private, të llojit 'tokë truall', 'ullishte' dhe 'vegjetacion', që preken nga realizimi i projektit 'Rikostruksion dhe zgjerim i rrugës 'Muzak Topia', segmenti nga rrethrrotullimi tek ish-Rezervat e Shtetit deri te kisha e 'Shën Ilias', Berat'", botuar në Fletoren Zyrtare nr. 184, datë 16 tetor 2020.....	13321

VENDIM
Nr. 845, datë 28.10.2020

PËR MIRATIMIN E RREGULLAVE TË HOLLËSISHME PËR ZHVILLIMIN E AKTIVITETEVE TURISTIKE DETARE, QË KRYHEN NËPËRMJET MJETEVE LUNDRUESE PËR QËLLIME TURISTIKE DHE ARGËTIMI

Në mbështetje të nenit 100 të Kushtetutës dhe të pikës 2, të nenit 4, të ligjit nr. 43/2020, "Për aktivitetet e turizmit detar", me propozimin e ministrit të Turizmit dhe Mjedisit dhe të ministrit të Infrastrukturës dhe Energjisë, Këshilli i Ministrave

VENDOSI:

1. Miratimin e rregullave të hollësishme për zhvillimin e aktiviteteve turistike detare, që kryhen nëpërmjet mjeteve lundruese për qëllime turistike dhe argëtimi në vijën bregdetare, hapësirën detare dhe në ujërat e brendshme në Republikën e Shqipërisë, sipas tekstit që i bashkëlidhet këtij vendimi.

2. Aktivitetet turistike detare, që përfshihen në këtë rregullore janë:

a) lundrimi për zbavitje;
b) peshkimi nën ujë;
c) zhytja çlodhëse;
ç) *kitesurfing;*
d) *windsurf;*
dh) *wakeboard;*
e) lundrim me motor uji;
ë) *rafting, kayake* dhe kanoe.

3. Shtojca A-2 e çdo dispozitë tjetër e vendimit nr. 321, datë 28.5.2014, të Këshillit të Ministrave, "Për sigurinë në det, plazhe, në ujërat e brendshme në thellësi të territorit dhe gjatë ushtrimit të sporteve ujore", të ndryshuar, që bien në kundërshtim me këtë vendim, shfuqizohen.

4. Ngarkohen Ministria e Turizmit dhe Mjedisit, Ministria e Infrastrukturës dhe Energjisë, Ministria e Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural, inspektorati që mbulon fushën e turizmit dhe Inspektorati Shtetëror Teknik dhe Industrial për zbatimin e këtij vendimi.

Ky vendim hyn në fuqi pas botimit në Fletoren Zyrtare.

ZËVENDËSKRYEMINISTËR
Erion Braçe

RREGULLAT E HOLLËSISHME
PËR ZHVILLIMIN E AKTIVITETEVE TURISTIKE DETARE

I. PËRCAKTIMI I RREGULLAVE PËR USHTRIMIN E AKTIVITETIT TË LUNDRIMIT PËR ZBAVITJE

1. Dispozitat e këtij kreu zbatohen për ushtrimin e aktivitetit të lundrimit për zbavitje me mjete lundruese turistike nga operatorët e turizmit detar, që mund të jenë persona fizikë apo juridikë, vendës e të huaj, të licencuar si "Operator turistik", me kodin XIII.1.B, dhe të certifikuar nga ministria përgjegjëse për turizmin, në vijim, operator i turizmit detar, si dhe nga individët vendës e të huaj, që lundrojnë në vijën bregdetare, në hapësirën detare dhe në ujërat e brendshme të Republikës së Shqipërisë, për qëllime turistike dhe argëtim, private apo tregtare përkundrejt një kontrate qiraje me/pa ekuipazh, përfshirë dhe ofrimin e shërbimeve të akomodimit, pijeve dhe të ushqimit për klientët në bord.

2. Mjetet lundruese turistike konsiderohen se përdoren për qëllime tregtare, në këto raste:

a) kur kryejnë lundrime turistike me pasagjerë nga një port në një destinacion turistik për qëllime argëtimi;
b) kur janë objekt i kontratave të qirasë;
c) kur përdoren për trajnime profesionale të drejtimit e manovrave;
ç)kur përdoren si njësi mbështetëse dhe siguruese e zhytësve.

3. Dhënia me qira e jahteve apo e mjeteve të tjera të vogla lundruese jepet në përputhje me përcaktimet e legjislacionit për aktivitetet e turizmit detar nga operatori i turizmit detar.

4. Operatori i turizmit detar, në rastin kur jahtin ose mjetin e vogël lundrues e jep me qira apo në përdorim në një nga format e kontratave të çartërimit *"Bareboat"* apo *"Çarter* me kohë", detyrohet të njoftojë pranë kapitenarisë së portit përkatës (Zyrës së Regjistrimit të Mjeteve Lundruese Shqiptare) për aktin e dhënies me qira të mjetit, duke e dërguar me *email* ose duke ngarkuar në sistemin elektronik një kopje të kontratës.

5. Aktiviteti i lundrimit për zbavitje mund të kryhet nga një operator i turizmit detar, me:

a) një mjet lundrues me flamur shqiptar;

b) një mjet lundrues me flamur të huaj për të cilin është marrë licenca për transport kombëtar, sipas legjislacionit në fuqi.

6. Operatori i turizmit detar që ushtron lundrimin turistik është i detyruar:

a) të ushtrojë aktivitetin e tij në vende të lejuara, sipas zonave të publikuara nga ministria përgjegjëse për turizmin;

b) të marrë përsipër zbatimin e Kodit të Etikës, miratuar me urdhër të ministrit përgjegjës për turizmin, nëpërmjet nënshkrimit të një vetëdekarimi;

c) të disponojë pajisje për regjistrimin elektronik të listës së ekuipazhit dhe të pasagjerëve, që përfshin lidhjen në internet;

ç)të raportojë listën e ekuipazhit e të pasagjerëve para çdo udhëtimi në sistemin elektronik, sipas parashikimeve ligjore në fuqi;

d) t'i dorëzojë klientit mjetin lundrues, sipas parashikimeve të kontratës së qirasë.

7. Mjeti lundrues, sipas pikës 3, të këtij kreu, duhet të plotësojë kushtet e mëposhtme:

a) të jetë i regjistruar për qëllime tregtare (ekonomike);

b) të jetë teknikisht i përshtatshëm për kryerjen e veprimtarive të lundrimit për zbavitje në Republikën e Shqipërisë, sipas legjislacionit në fuqi;

c) të ketë një numër minimal të anëtarëve të ekuipazhit me kompetencë profesionale të përshtatshme;

ç) të posedojë të gjitha dokumentet në bord, në përputhje me legjislacionin;

d) të ketë një policë sigurimi të përgjegjësisë ndaj palëve të treta që mbulon ngjarjet e dëmshme në ujërat e detit të brendshëm e të detit territorial të Republikës së Shqipërisë;

dh)për mjetet mbi 12 (dymbëdhjetë) pasagjerë, të ketë paraprakisht raportin e inspektimit nga Kontrolli Shtetëror i Flamurit.

8. Përveç kushteve, sipas pikës 7 të këtij kreu, një anije me flamur të huaj nuk duhet të ketë tejkaluar afatin prej 18 (tetëmbëdhjetë) muajsh që nga njoftimi në hyrje i Kapitenarisë së Porteve për përdorimin e regjimit të përkohshëm.

9. Nëse në vendin e përkatësisë nuk është i parashikuar detyrimi për të regjistruar qëllimin e një mjeti lundrues, për mjete lundruese me të njëjtat karakteristika teknike të zbatohen parashikimet e pikës 7 të këtij kreu.

10. Kontrata e qirasë së mjetit lundrues turistik është kontrata me të cilën njëra prej palëve detyrohet të japë në përdorim mjetin, për qëllime turistike (argëtimi), për një periudhë të caktuar kohore. Këto kontrata lidhen vetëm kur njëra nga palët është operator turistik detar i licencuar me licencën me kodin XIII.1.B si "Operator turistik" dhe i certifikuar në Republikën e Shqipërisë, sipas legjislacionit në fuqi për aktivitetet e turizmit detar.

11. Kontratat e qirasë janë:

a) kontrata *"Bareboat",* sipas së cilës njëra nga palët merr përsipër t'i dorëzojë palës tjetër mjetin lundrues për një periudhë të caktuar kohe, kundrejt pagesës së një tarife, pa ekuipazh. Kjo kontratë hartohet me shkrim, nënshkruhet nga palët e kopja origjinale ose një kopje e njësuar me origjinalin mbahet në bord;

b) kontrata "Çarter me kohë", me të cilën njëra palë merr përsipër të vërë në dispozicion të palës tjetër mjetin lundrues për një periudhë të caktuar kohore, kundrejt një pagese të caktuar, përfshirë kapitenin e ekuipazhin. Kjo kontratë hartohet me shkrim dhe kopja origjinale ose një kopje e njësuar me origjinalin mbahet në bord.

12. Dorëzimi i mjetit të lundrimit te klienti apo drejtuesi, sipas shkronjës "d", të pikës 6, të këtij kreu, duhet të përfshijë të paktën elementet e mëposhtme:

a) ruajtjen në bord të të gjitha dokumenteve të mjetit sipas llojit, të vlefshme sipas legjislacionit në fuqi;

b) ruajtjen në bord të dokumentacionit të drejtuesit të mjetit, i cili vërteton aftësinë profesionale të tij;

c) pajisjen e mjetit lundrues me pajisjet e shpëtimit të jetës në det;

ç)pajisjen e mjetit lundrues me pajisjet e luftës kundër zjarrit;

d) pajisjen e mjetit lundrues me pajisjet e komunikimit e të vendndodhjes;

dh)përveç sa është parashikuar në legjislacionin në fuqi dhe në këtë akt, ruajtjen në bord të dokumenteve të mëposhtme:

i. dëshmisë së aftësisë së lundrimit të mjetit;

ii. certifikatës së mjetit;

iii. dëshmisë së kualifikimit të drejtuesit të mjetit lundrues për drejtimin e saj në përputhje me legjislacionin e shtetit të flamurit;

iv. policës së sigurimit për përgjegjësinë ndaj dëmeve të shkaktuara ndaj palëve të treta;

v. listës së ekuipazhit e të pasagjerëve;

vi. procesverbalit të dorëzimit të anijes.

13. Procesverbali për procedurën e dorëzimit hartohet e nënshkruhet nga personi përgjegjës i operatorit të turizmit detar që ka kryer dorëzimin dhe drejtuesi i mjetit lundrues.

14. Procesverbali, sipas pikës 13 të këtij kreu, hartohet në 2 (dy) kopje, njëra prej të cilave duhet të mbahet në bord e tjetra në selinë zyrtare të operatorit të turizmit detar.

15. Në rastin e një anijeje me flamur të huaj, përveç dokumenteve sipas pikës 12, të këtij kreu, duhet të mbajë në bord edhe licencën e kategorisë VII.4.1.

16. Një shtetas i huaj, anëtar i ekuipazhit të një mjeti lundrues, sipas pikës 5, të këtij kreu, duhet të respektojë legjislacionin në fuqi që rregullon qëndrimin e punën e të huajve në Republikën e Shqipërisë.

17. Një individ i huaj, që disponon një dëshmi të huaj për drejtimin e mjeteve lundruese të vogla, mund të drejtojë, përkohësisht, një mjet lundrues turistik shqiptar me kapacitet deri në 12 (dymbëdhjetë) persona, përfshirë drejtuesin, për qëllime turistike dhe argëtimi. Në këtë rast, operatori i turizmit detar njofton kapitanerinë e portit. Në rastin kur mjeti ka kapacitet mbi 12 (dymbëdhjetë) pasagjerë, individi duhet të marrë një njohje paraprake të kualifikimeve nga Drejtoria e Përgjithshme Detare.

18. Me përjashtim të rasteve kur qiradhënësi jep pëlqimin e tij, kontrata nuk konsiderohet e rinovuar, pavarësisht se me përfundimin e afatit të caktuar qiramarrësi ruan të drejtën e mbajtjes së mjetit lundrues të kontraktuar më parë dhe detyrimin e dorëzimit të mjetit në gjendjen fillestare, pavarësisht kalimit të afatit të kontratës.

19. Përveç dëshirës së ndryshme të palëve, në rast të vonesës së dorëzimit nga ana e qiramarrësit të mjetit lundrues, për një periudhë që nuk e kalon një të dhjetën e kohëzgjatjes së kontratës së nënshkruar më parë, atëherë vonesa nuk përbën detyrim për likuidim dëmesh, por qiradhënësit, për periudhën e kohës që del jashtë zgjatjes së kontratës, i jepet nga ana e qiramarrësit një masë shpërblimi për ditët e tejkaluara sa dyfishi i tarifës ditore të qirasë të vendosur në kontratë.

20. Të drejtat që rrjedhin nga kontrata e qirasë shfuqizohen me kalimin e një viti. Periudha fillon nga data e përfundimit të kontratës ose, në rastin e përmendur në pikën 18, të këtij kreu, nga data e dorëzimit të mjetit.

21. Operatori i turizmit detar ka detyrim të dorëzojë mjetin lundrues turistik me pajisjet përkatëse, në gjendje normale pune, të kompletuar me të gjitha pajisjet e sigurisë, me dokumentet e nevojshme për lundrim dhe të mbuluar nga siguracioni përkatës për mbulimin e dëmeve ndaj palëve të treta (edhe ndaj personave në bord).

22. Qiramarrësi (klienti) duhet të përdorë mjetin për argëtim, sipas karakteristikave teknike të përcaktuara në licencën e lundrimit, në përputhje me qëllimet e lundrimit turistik e ta dorëzojë në gjendjen fillestare pa dëmtime.

23. Të gjitha mjetet lundruese për argëtim, me gjatësi mbi 24 (njëzet e katër) metra janë të detyruara të instalojnë një aparat marrës-transmetues në radiofoni, me valë etometrike, sipas normave të përcaktuara nga autoritetet kompetente dhe një pajisje gjurmimi *Automatic Identification System* (në vijim "AIS").

24. Të gjitha mjetet lundruese për argëtim, me gjatësi të barabartë ose më të vogël se 24 (njëzet e katër) metra, që lundrojnë në distancë mbi 6 (gjashtë) milje nga bregu, duhet të pajisen me të paktën një aparat transmetues me valë metrike (VHF), që mund të jetë edhe i lëvizshëm, sipas normave të përcaktuara nga autoritetet kompetente dhe një pajisje gjurmimi AIS.

25. Për anijet dhe barkat për argëtim, që lundrojnë në distancën mbi 12 (dymbëdhjetë) milje nga bregu, është i detyrueshëm instalimi në bord i një pajisjeje gjurmimi AIS, për përcaktimin e vendndodhjes së mjetit lundrues me anë të të dhënave satelitore dhe një radari.

26. Në rastet kur ka manifestime të lundrimeve detare me mjete lundruese për argëtim, të njoftuara më parë nga autoritetet kompetente, të organizuara nga shoqatat e ndryshme detare dhe organizatat kombëtare e ndërkombëtare të njohura nga to, barkat për argëtim të përmasave nga 2.5 (dy pikë pesë) m – 24 (njëzet e katër) m gjatësi, mund të lundrojnë pa limite distancash nga bregu.

27. Për mjetet lundruese për argëtim me gjatësi deri në 2.5 (dy pikë pesë) m, për rastet e manifestimeve, kërkohet leje e veçantë e lëshuar nga autoritetet detare.

28. Për anijet e barkat për argëtim, autoriteti që lëshon lejen për lundrim shënon në këtë leje numrin maksimal të personave që transportohen

në bazë të të dhënave të paraqitura në dokumentacionin teknik të paraqitur.

29. Në varësi të gjykimit të kapitenit apo të drejtuesit të mjetit lundrues, shërbimet në bordin e mjeteve lundruese turistike me kapacitet deri në 12 (dymbëdhjetë) pasagjerë, mund të kryhen edhe nga personat në bord, në cilësinë e vizitorit apo të të ftuarit, me kusht që të kenë mbushur moshën 17 (shtatëmbëdhjetë) vjeç për shërbimet e kuvertës, dhomës së gjumit e të kuzhinës, e 18 (tetëmbëdhjetë) vjeç për shërbimet e makinerisë.

30. Për mjete me kapacitet mbi 12 (dymbëdhjetë) pasagjerë, shërbimet e drejtimit të mjeteve lundruese turistike kryhen nga personel i kualifikuar dhe i autorizuar, sipas parashikimeve ligjore në fuqi.

31. Për mjetet me kapacitet nën 12 (dymbëdhjetë) pasagjerë, shërbime të tjera plotësuese, të bordit, të ambienteve të brendshme dhe të kuzhinës mund të kryhen nga persona, në cilësinë e vizitorit, me kusht që të kenë mbushur moshën 17 (shtatëmbëdhjetë) vjeç.

32. Përgjegjësia civile ndaj palëve të treta, që vjen si pasojë e lundrimit të mjeteve lundruese, sipas përcaktimit të bërë në pikën 3 të këtij kreu, parashikohet nga Kodi Civil.

33. Qiramarrësi i mjetit lundrues për argëtim është përgjegjës solidarisht me pronarin. Në rast të zbatimit të qirasë financiare, përdoruesi i mjetit lundrues është përgjegjës solidarisht me drejtuesin e mjetit lundrues, në vend të pronarit.

34. Normat e sigurimit ndaj palëve të treta aplikohen për të gjitha mjetet lundruese turistike parashikuar në legjislacionin për aktivitetet e turizmit detar, me përjashtim të mjeteve lundruese me rrema dhe vela, që nuk janë të pajisura me motor ndihmës.

35. Mjeti lundrues turistik me flamur të huaj mund të lëvizë, të qëndrojë dhe të lundrojë pa kufizim në ujërat e brendshme në hapësirën detare të Republikës së Shqipërisë për një periudhë jo më shumë se 18 (tetëmbëdhjetë) muaj pas marrjes së njoftimit nga kapitaneria e porteve.

36. Mjeti lundrues që përdoret për qëllime tregtare, sipas parashikimeve të pikës 2 të këtij kreu, është i detyruar të jetë i pajisur minimalisht me internet nëpërmjet një pajisjeje *smartphone*.

II. PËRCAKTIMI I RREGULLAVE PËR USHTRIMIN E AKTIVITETIT TË ZHYTJEVE ÇLODHËSE DHE PESHKIMIT NËN UJË

1. Qëllimi i këtij kreu është përcaktimi i rregullave, të cilave u nënshtrohen të gjithë personat fizikë/juridikë, të certifikuar si operatorë të turizmit detar, që kërkojnë të ushtrojnë aktivitetin e zhytjeve çlodhëse, të peshkimit nën ujë në territorin e Republikës së Shqipërisë dhe personat që marrin pjesë në zhytjen çlodhëse, për të maksimizuar sigurinë gjatë zhytjes çlodhëse.

2. Termat e mëposhtëm kanë këto kuptime.

a) "Zhytje" përdoret vetëm për zhytjet çlodhëse. Zhytësit që e zhvillojnë këtë veprimtari për qëllime sportive dhe ushtarake nuk do t'i përmbahen këtij kreu, përveçse kur marrin pjesë në aktivitete të zhytjes çlodhëse.

b) "Drejtues zhytjeje" udhërrëfyesi turistik i interesit të veçantë "zhytje", certifikuar nga ministria përgjegjëse për turizmin, sipas legjislacionit në fuqi, i cili është përgjegjës për mbikëqyrjen, organizimin e zhytjeve dhe drejtimin e zhytësve amatorë ose profesionistë, sipas kërkesës së operatorit të turizmit detar.

c) "Grup" dy ose më shumë persona, të drejtuar nga një drejtues zhytjesh, të cilët marrin shërbimet e zhytjes çlodhëse nga qendra e zhytjeve.

ç)"Zhytje e organizuar", shërbim i organizuar, ofruar nga operatori i turizmit detar, për klientët profesionistë, sipas përcaktimeve të këtij kreu.

d) "Zhytje e shoqëruar", shërbim i organizuar, i ofruar nga operatori i turizmit detar, për klientët amatorë, sipas përcaktimeve të këtij kreu.

dh)"Klient profesionist", personi që ka përfunduar në mënyrë të pavarur një kurs trajnimi të një agjencie trajnuese të njohur, sipas aneksit B, që zotëron një certifikatë të lëshuar prej tyre me nivele klasifikimi zhytjeje sipas aneksit C, një certifikatë të vlefshme mjekësore se është i aftë të kryejë zhytje dhe kërkon shërbime pranë një qendre zhytjeje.

e) "Qendra e zhytjes", veprimtari e zhytjes çlodhëse që ushtrohet nga operatori turistik detar, i cili ofron shërbime, sipas kritereve të përcaktuara në këtë krye.

ë)"Agjenci trajnuese e njohur", subjekt që ofron sisteme dhe certifikata trajnimi për zhytjen nënujore çlodhëse dhe që është përgjegjëse për zbatimin e menaxhimin e cilësisë për trajnimin e

zhytjes nënujore, e njohur nga Këshilli Botëror i Trajnimeve për Zhytjet e Rekreative (WRSTC).

f) "Klient amator", personi që nuk ka ndonjë kualifikim lidhur me aktivitetin e zhytjes e zotëron një certifikatë të vlefshme mjekësore se është i aftë të kryejë zhytje dhe kërkon shërbime pranë një qendre zhytjeje.

g) "Mjedis ujor i hapur", hapësirë ujore shumë më e madhe se një pishinë, që ofron kushte të ngjashme të një hapësire natyrore ujore që haset nga zhytësit në lidhje me shikueshmërinë, thellësinë, lëvizjen e ujit e hyrjen në të.

gj)"Mjedis ujor i kufizuar", një pishinë me një thellësi maksimale 5 (pesë) m ose një hapësirë ujore, që ofron kushte të ngjashme të një hapësire natyrore ujore që haset nga zhytësit, në lidhje me shikueshmërinë, thellësinë, lëvizjen e ujit e hyrjen në të.

h) "Vlerësim rreziku", identifikimi i rreziqeve gjatë zhytjes dhe cili mund të dëmtohet prej tyre, me qëllim që të adaptohen procedurat për të siguruar minimizimin e rrezikut;

i) "Gaz frymëmarrjeje", përzierje e gazeve inerte me oksigjenin, që do të prodhojnë në thellësinë operacionale maksimale një presion të pjesshëm të oksigjenit që nuk i kalon 1.6 (një pikë gjashtë) bar.

3. Qendra e zhytjes, në funksion të ushtrimit të aktivitetit të operatorit turistik, ofron shërbimet e mëposhtme:

a) zhytjen e organizuar e të shoqëruar për zhytësit;

b) dhënien me qira të pajisjeve të zhytjes nënujore;

c) furnizimin e zhytësve me gaz për frymëmarrje.

4. Ushtrimi i aktivitetit të zhytjes çlodhëse kryhet vetëm nga operatori i turizmit detar, i licencuar si operator turistik me licencën me kodin XIII.1.B "Operator turistik", dhe i certifikuar nga ministri përgjegjës për turizmin. Ai duhet:

a) të ushtrojë aktivitetin e tij në vende të lejuara, sipas zonave të publikuara nga ministria përgjegjëse për turizmin;

b) të ketë policë sigurimi, që mbulon përgjegjësinë ndaj palëve të treta, sipas legjislacionit për turizmin;

c) të ketë një kontratë punësimi ose kontratë shërbimi me një drejtues zhytjeje të certifikuar si udhërrëfyes turistik i interesit të veçantë "zhytje", sipas legjislacionit në fuqi.

5. Drejtuesi i zhytjeve është përgjegjës, për:

a) hartimin e planit ditor të qendrës për zhvillimin e zhytjeve;

b) kontrollin e mbikëqyrjen e veprimtarisë së personelit të qendrës;

c) administrimin e të dhënave të personave që marrin pjesë në zhytje;

ç)mbajtjen e kontakteve me rojën bregdetare, me shërbimet e Qendrës Kombëtare të Urgjencës Mjekësore dhe Policinë e Shtetit;

d) administrimin dhe ruajtjen e regjistrit të personelit edhe një vit pas largimit të personit të punësuar me këto të dhëna:

i. emri, adresa dhe data e lindjes;

ii. trajnimi/certifikimi, eksperienca;

iii. certifikimi mjekësor;

dh) administrimin e ruajtjen e regjistrit të klientit, për jo më pak se një vit, me të dhënat, si më poshtë vijon:

i. emri, adresa dhe data e lindjes;

ii. deklarata mjekësore (aneksi A) dhe kontrolli mjekësor, sipas rastit, të firmosura nga prindi ose kujdestari ligjor në rastin e të miturve;

iii. çdo eksperiencë, trajnim/certifikatë e mëparshme;

iv. kopje e aprovimit për të marrë pjesë në aktivitetet e zhytjes nga prindi ose kujdestari ligjor i të miturit;

e) administrimin e ruajtjen e të dhënave për jo më pak se 1 (një) vit nga organizimi, për çdo zhytje në mjedis ujor të kufizuar ose të hapur, duke përfshirë emrat e klientëve, personelin/anëtarët e qendrës që asistojnë klientët, vendin e zhytjes, datën, kohën e hyrjes e të daljes, thellësinë, gazin e përdorur, kushtet e erës dhe të detit. Ky dokument mund të përdoret si një pjesë e vlerësimit të rrezikut;

ë)administrimin dhe ruajtjen e të dhënave për klientët që kanë lidhur kontratë qiraje për pajisjet, të paktën për një periudhë prej 30 (tridhjetë) ditësh.

6. Të gjithë klientëve, para ofrimit të shërbimeve të zhytjes çlodhëse, duhet t'u jepet detyrimisht informacioni i mëposhtëm:

a) licenca si operator turistik, certifikata si operator i turizmit detar për ushtrimin e aktivitetit të zhytjes çlodhëse;

b) parakushtet e kërkesat thelbësore që duhet të përmbushë klienti, me qëllim që të përftohet shërbimi (aneksi A);

c) tarifat e polica e sigurimit që disponon qendra në rast aksidentesh;

ç) informacion për mjedisin ku do të kryhen zhytjet, legjislacionin në lidhje me zhytjet e kërkesat ligjore lidhur me llojin specifik të shërbimit.

7. Nëse shërbimi i dhënë është zhytje e shoqëruar ose e organizuar, klientëve duhet t'u ofrohet edhe informacioni i mëposhtëm, përveç atij të përcaktuar në pikën 6, të këtij kreu, për:

a) vendin ku do të zhvillohet zhytja, veçanërisht rreziqet që mund të ndikojnë në sigurinë e zhytjes (p.sh., pengesat nënujore);

b) madhësinë e grupit dhe organizimin e tij;

c) rregullat e sigurisë, kufijtë e thellësisë, karakteristikat e zhytjes, rrymat e kushtet mjedisore;

ç) informacion në lidhje me burimet më të afërta mjekësore (duke përfshirë të dhënat lidhur me disponibilitetin e një dhome dekompresioni dhe ose rekompresioni).

8. Para ofrimit të shërbimit të zhytjes, të gjithë zhytësit duhet të lexojnë dhe të nënshkruajnë një pyetësor të përshtatshëm mjekësor, sipas aneksit A bashkëlidhur. Nëse përgjigjet në pyetësor tregojnë një rrezik mjekësor, klienti kalon në një vizitë të plotë mjekësore nga një mjek i specializuar, i cili duhet të japë aprovimin e tij para se të bëhet zhytja. Megjithatë:

a) pavarësisht përgjigjeve të pyetësorit, në çdo rast dyshimi, qendra mund t'i referojë klientit shërbimet e përshtatshme mjekësore;

b) qendra e zhytjes duhet të mbajë një regjistër të deklarimeve mjekësore dhe të kontrolleve, sipas rastit;

c) nëse një klient bëhet i ndërgjegjshëm për një ndryshim në gjendjen e tij mjekësore, procesi i kontrollit duhet të përsëritet në çdo kohë.

9. Para çdo shërbimi zhytjeje, klientëve u bëhen të ditura procedurat e rëndësishme të sigurisë:

a) identiteti dhe funksionet e personelit;

b) procedurat e emergjencës;

c) shoku dhe grupi i zhytjes;

ç) normat e sjelljes të kërkuara prej klientëve.

10. Për të gjitha vendndodhjet ku kryhen aktivitete zhytjeje, qendra siguron që të jenë të disponueshme sa më poshtë:

a) një set i ndihmës së shpejtë për aktivitetin e zhytjes së planifikuar;

b) një njësi emergjence oksigjeni me një kapacitet furnizimi prej të paktën 15 (pesëmbëdhjetë) litra/min, me oksigjen të pastër për të paktën 20 (njëzet) minuta;

c) një sistem komunikimi të përshtatshëm për të njoftuar shërbimet e Qendrës Kombëtare të Urgjencës Mjekësore.

11. Ofrimi i shërbimit të dhënies me qira të pajisjeve të zhytjes për klientët për aktivitetet e zhytjes së mbikëqyrur dhe të pambikëqyrur duhet të kryhet në përputhje me sa më poshtë:

a) me përjashtim të maskës, lopatave të zhytjes, tubit për frymëmarrje dhe veshjes së lagur, dhënia me qira e të gjitha pajisjeve të tjera është e kufizuar për klientët amatorë;

b) dhënia e pajisjeve nga klienti një pale të tretë është e ndaluar;

c) dhënësit e shërbimit sigurojnë që personeli i tyre është i kualifikuar për të këshilluar klientët në lidhje me përshtatshmërinë dhe përdorimin e duhur të pajisjeve të zhytjes në aktivitete specifike zhytjeje, duke marrë parasysh llojin e aktivitetit të zhytjes së planifikuar, kualifikimet e nevojat e klientit (p.sh., përshtatshmëria e mjeteve të kontrollit të pluskimit e të veshjeve);

ç) pajisjet e zhytjes, që u jepen me qira klientëve, i nënshtrohen një inspektimi nga dhënësi i shërbimit para dhënies, me qëllim që të konfirmohet se është plotësisht operacional.

12. Shitja e gazeve për frymëmarrje duhet të kryhet në përputhje me sa më poshtë:

a) u ofrohet klientëve të kualifikuar të paktën sipas përcaktimeve të këtij kreu për "klient profesionist";

b) në rastin kur ofrohet gaz për frymëmarrje, i ndryshëm nga ajri i kompresuar, ky ofrohet vetëm për ata klientë që kanë kualifikimet e përshtatshme shtesë;

c) mbushja e bombolave lejohet vetëm për ato pajisje të prodhuara në 4 (katër) vjetët e fundit, sipas shënimit në kartelën shoqëruese të saj apo që pas katër vjetësh i janë nënshtruar një procedure kolaudimi çdo 2 (dy) vjet apo që janë kolauduar në 6 (gjashtë) muajt e fundit për shtypjen hidrostatike, të kryer nga organe të vlerësimit të konformitetit të akredituara për këtë qëllim, në përputhje me vendimin nr. 78, datë 28.1.2008, të Këshillit të Ministrave, "Për kërkesat thelbësore dhe vlerësimin e konformitetit të pajisjeve nën presion";

ç) nëse pas inspektimit të jashtëm të cilindrit lind dyshimi, në lidhje me gjendjen e tij ose vlefshmërinë e shenjave ose pastërtinë e oksigjenit,

qendra ka të drejtën të refuzojë mbushjen e cilindrit;

d) furnizimi i gazeve për frymëmarrje nga një klient për një palë të tretë nuk lejohet;

13. Në çdo rast të prodhimit të gazit, në qendrën e zhytjes ose nga një palë e tretë, prodhimi bëhet në përputhje me sa më poshtë:

a) kompresorët e prodhimit të gazit për frymëmarrje të jenë të markuara me markën CE, në përputhje me standardet në fuqi, në nivel kombëtar dhe/ose evropian dhe të publikuara nga organizmat kombëtarë dhe evropianë të standardizimit, të harmonizuara për prodhimin e ajrit për frymëmarrje me përmbajtje të ajrit sipas standardit EN 12021;

b) sistemet e kompresorit, të mbajtjes, të shpërndarjes, të përzierjes e të mbushjes së gazit instalohen dhe mirëmbahen, sipas standardeve të parashikuara nga prodhuesi, sipas legjislacionit në fuqi për tregtimin dhe mbikëqyrjen e tregut të produkteve joushqimore e në përputhje me një grafik kohor me shkrim të parapërgatitur nga qendra e zhytjes ose prodhuesi i gazit;

c) përzierja e gazit kryhet nga personat që kanë përfunduar me sukses një kurs për përzierjen e gazit dhe të jenë certifikuar pranë një trupe certifikuese të akredituar;

ç) ajri që përdoret për të furnizuar me gaz zhytësit duhet t'i nënshtrohet një testi për pastërtinë e tij, 2 (dy) herë në vit, nga një laborator i akredituar, në muajin prill dhe në muajin gusht, duke e shoqëruar këtë proces me lëshimin e një certifikate përputhshmërie me standardet kombëtare dhe/ose evropiane, të publikuara nga organizmat kombëtarë dhe evropianë të standardizimit, sipas legjislacionit në fuqi për tregtimin dhe mbikëqyrjen e tregut të produkteve joushqimore;

d) qendra ose pala e tretë administrojnë dhe ruajnë për 30 (tridhjetë) ditë një regjistër me të dhënat për të gjitha bombolat që mbushen me gaz për frymëmarrje, të ndryshëm nga ajri, duke përfshirë datën, numrin e referencës së cilindrit, përzierjen e matur, thellësinë maksimale përkatëse të operimit e nënshkrimet e klientit dhe të përzierësit.

14. Të gjitha pajisjet e zhytjes që përdoren për zhytje çlodhëse duhet të jenë prodhuara sipas standardeve kombëtare dhe/ose evropiane, të publikuara nga organizmat kombëtarë dhe evropianë të standardizimit dhe u nënshtrohen shërbimeve dhe mirëmbajtjes, sipas legjislacionit në fuqi për tregtimin dhe mbikëqyrjen e tregut të produkteve joushqimore dhe specifikimeve të prodhuesve, sipas një grafiku të parapërgatitur nga qendra e zhytjes, ku identifikon të gjitha bombolat individuale, si dhe burimet alternative për gazin e frymëmarrjes, sistemet e mbështetjes së cilindrit dhe mjetet e kontrollit të pluskimit, sistemet e rifrymëmarrjes dhe setet e administrimit të oksigjenit.

15. Përgjatë ushtrimit të aktivitetit të saj, qendra e zhytjes, si pjesë e aktivitetit të operatorit turistik, duhet të sigurojë inventarin e pajisjeve, si më poshtë vijon:

a) çantë e ndihmës së shpejtë;

b) oksigjen (O_2) dhe depozitë e furnizimit me O_2;

c) mjete të komunikimit (telefon fiks, VHF, CB ose GSM);

ç) tabelë ku shfaqen numrat e telefonit të dhomave të rekompresimit dhe dekompresimit, në rastet e aksidenteve ose të emergjencave;

d) mjet për transportin e viktimave të incidenteve;

dh)pajisje për zhytje, bashkëkohore dhe funksionale;

e) shërbimi i kompresorëve duhet të jetë funksional dhe me një kapacitet prej të paktën 180 (njëqind e tetëdhjetë) l/min;

ë) pajisje që nevojiten për të shënuar hapësirën e zhvillimit të aktivitetit (flamuj zhytjeje, drita për zhytje natën etj.), sipas standardeve të përcaktuar në këtë krye.

16. Drejtuesi i zhytjes kryen një vlerësim të rrezikut në të gjitha vendet e zhytjes, ku realizohet zhytje e shoqëruar ose e organizuar për klientët, duke shqyrtuar faktorët e mëposhtëm:

a) lëvizjen e ujit;

b) thellësinë;

c) shikueshmërinë nën ujë;

ç) ndotjen;

d) metodat e hyrjes/daljes;

dh) zonat ku nuk lejohet zhytja;

e) përshtatshmërinë e vendit për aktivitetet e planifikuara;

ë)planin e veprimit për emergjencat e, në vlerësim të rrezikut, kur mendohet të jetë në interesin e lartë të klientit dhe/ose të klientëve të tjerë, drejtuesi i zhytjes ndalon çdo klient të marrë

pjesë në aktivitet, ndërkohë që të gjitha detajet e vlerësimit të tij ua bën me dije zhytësve para nisjes së zhytjes.

17. Zhytjet çlodhëse u nënshtrohen detyrimeve të mëposhtme:

a) thellësia maksimale për të gjithë zhytësit është 40 (dyzet) m;

b) zhytësi amator mund të zhytet në një thellësi prej 12 (dymbëdhjetë) m ose brenda limiteve të përcaktuara nga standardet e agjencisë ndërkombëtare që ka kryer certifikimin e tij, por jo më shumë se 20 (njëzet) m, pavarësisht se po zhytet nën mbikëqyrjen e një udhërrëfyesi turistik të certifikuar;

c) pas çdo zhytjeje, që nuk e ka tejkaluar kohën e zhytjes, duhet të bëhet një ndalesë sigurie në dalje, në thellësi 5 (pesë) m për të paktën 3 (tre) min;

ç) për sigurinë e tyre, zhytësit duhet të fillojnë daljen me një presion rezervë jo më pak se 50 (pesëdhjetë) bar;

d) përdorimi i pajisjes shtytëse të kontrollit *(buoyancy control device)* është absolutisht i detyrueshëm për të gjitha aktivitetet e zhytjes;

dh)një zhytës i vetëm nuk lejohet në zhytje në asnjë rrethanë;

e) seanca familjarizimi me pajisjet e oksigjenit duhet të sigurohen nga qendra e zhytjeve për të gjithë stafin zhytës dhe ky trajnim duhet të mbahet të paktën çdo vit.

18. Ofrimi i zhytjeve çlodhëse të organizuara ose të shoqëruara u nënshtrohet detyrimeve të mëposhtme:

a) u ofrohen vetëm klientëve, të cilët janë të kualifikuar si "klient profesionist" ose "klient amator", sipas përcaktimeve të shkronjave "dh" e "f", të pikës 2, të këtij kreu, dhe udhëhiqen nga drejtuesi i zhytjes, i certifikuar si udhërrëfyes turistik i specialitetit të veçantë "zhytje" nga ministria përgjegjëse për turizmin;

b) organizohen e udhëhiqen nga një zhytës që ka kualifikime shtesë përtej kualifikimeve të një drejtuesi zhytjeje, në rastet e veçanta:

i. të zhytjes natën;

ii. të zhytjes me shikueshmëri të kufizuar;

iii. të zhytjes në thellësi;

iv. të zhytjes në anije të mbytura

v. të zhytjes me veshje të thatë;

vi. të zhytjes në rrymë;

vii. të zhytjes në guva.

19. Procesi i mbikëqyrjes së të gjitha aktiviteteve të zhytjeve çlodhëse të organizuar nga një qendër zhytjeje, si "zhytje të shoqëruara", është i detyrueshëm dhe u nënshtrohet kërkesave të mëposhtme:

a) ushtrohet "mbikëqyrje e drejtpërdrejtë" me praninë fizike të stafit të qendrës së zhytjes, ku, gjatë organizimit të aktiviteteve të zhytjes, vlerësohet sjellja personale e çdo zhytësi dhe parandalimi ose korrigjimi i problemeve kur ato ndodhin;

b) ushtrohet "mbikëqyrje e tërthortë" me praninë fizike të stafit të qendrës së zhytjes gjatë organizimit, i cili është në dispozicion për t'iu përgjigjur problemeve kur ato ndodhin;

c) klienti profesionist, i cili nuk ka aftësi ose përvojë për t'u zhytur në mënyrë të sigurt e të qetë në kushte të caktuara të mjedisit, duhet të zhytet nën mbikëqyrjen e drejtuesit të zhytjes;

ç) në rast se qendra nuk ushtron procesin e mbikëqyrjes, bëhet subjekt i rishikimit të certifikatës së operatorit të turizmit detar.

20. Gjatë ushtrimit të aktiviteteve të zhytjes çlodhëse, zhytësit duhet të jenë të pajisur me:

a) maskë, tub ajri, lopata për këmbët;

b) rregullator matës të presionit gjatë zhytjes e burime alternative të ajrit ose furnizues ajri;

c) kompresor për shtytjen e ajrit, jelek me inflator oral e me inflator të ulët presioni;

ç) pajisje për matjen e kohës e të thellësisë;

d) kompjuter zhytjeje, që janë të rekomanduar për të gjithë zhytësit;

dh) pajisje emergjente sinjalizimi në sipërfaqe, si: bilbil e tullumbace të mbushura me ajër.

21. Gjatë ushtrimit të aktiviteteve të zhytjes çlodhëse gjatë natës, zhytësit duhet të jenë të pajisur edhe me:

a) fener nënujor e pajisje sinjalizuese;

b) shënues uji, i cili krijon sipërfaqe reflektuese.

22. Drejtuesi i zhytjes duhet të jetë i pajisur me thikë dhe pajisje sinjalizuese emergjente.

23. Anija ndihmëse për zhytje, nën përgjegjësinë e një qendre zhytjeje dhe ekuipazhit, u nënshtrohen detyrimeve të mëposhtme:

a) anija e zhytjes duhet të ketë të paktën një ekuipazh prej 3 (tre) vetash, të dedikuar për sigurinë e zhytësve dhe mbështetës të tyre në çdo mënyrë të mundshme, ku të paktën një person qëndron gjithmonë në sipërfaqe gjatë zhvillimit të zhytjes dhe është i aftë të drejtojë/komandojë

mjetin lundrues, të ofrojë ndihmën e parë, të aplikojë reanimimin e terapinë me oksigjen, sipas protokolleve të miratuara;

b) anija e zhytjes duhet të jetë në gjendje të komunikojë me qendrën e zhytjes në çdo kohë gjatë zhytjes nëpërmjet një radioje marrëse-dhënëse apo telefonit;

c) anija e zhytjes duhet të ketë lëndë të mjaftueshme djegëse për të bërë udhëtime zhytjeje të paracaktuara vajtje-ardhje dhe për çdo ndryshim të atypëratyshëm të kursit, në rast se kushtet e motit përkeqësohen, duke siguruar kthimin mbrapsht të tyre;

ç) anija e zhytjes duhet të ketë një pajisje rezervë zhytjeje, një set të ndihmës së parë, një pajisje me oksigjen e flamurin e zhytjes dhe një shkallë që lejon dalje të kollajshme nga uji;

d) anija e zhytjes gjithmonë duhet të shfaqë sinjale për të informuar përdoruesit e anijeve të tjera për praninë e zhytësit nëpërmjet flamurit ndërkombëtar "A", me ngjyra të bardhë e blu, me përmasa të paktën 750 (shtatëqind e pesëdhjetë) mm i gjatë dhe 600 (gjashtëqind) mm i gjerë.

dh) anija e zhytjes duhet të mbajë në bord një dritë kërkimi operacionale për të gjitha zhytjet gjatë natës.

24. Klienti amator, në mungesë të të provuarit të paktën të 30 (tridhjetë) zhytjeve apo kur në 3 (tre) muajt e fundit nuk është kryer zhytje, është i nevojshëm të kryejë procesin e orientimit të zhytjeve, në ujë të cekët në qetësi, në kushte të kontrolluara, ku zhytësit i jepet mundësia për të rifituar besimin në aftësitë e tij/saj, duke përfshirë, por jo kufizuar në:

a) pastrimin e maskës;

b) rikuperimin e rregullatorit;

c) shtytësin e neutralizuar;

ç) ngjitje, zbritje;

d) burimet alternative të frymëmarrjes me ajër.

25. Për të siguruar shmangien e rreziqeve përgjatë aktivitetit të zhytjeve, ndalohen:

a) zhytjet e dekompresuara;

b) zhytjet në thellësi më të mëdha se 40 (dyzet) m;

c) zhytjet në më pak se 24 (njëzet e katër) orë përpara fluturimit;

ç) zhytjet në zona të ndaluara.

25. Për të siguruar mbrojtjen e pasurisë kulturore nënujore përgjatë zhytjeve pranë rrënojave dhe artefakteve nënujore, duhet që:

a) procesi i zhytjes të kryhet me kujdes për të mos ndërmarrë asnjë veprim që mund të çojë në dëmtimin e tyre;

b) të gjithë personat që zhyten duhet të respektojnë legjislacionin në fuqi për trashëgiminë kulturore dhe konventën evropiane "Për mbrojtjen e trashëgimisë arkeologjike" (e rishikuar);

c) në rast se, si pasojë e aktivitetit të zhytjes, gjendet një pasuri kulturore detare, të deklarohet gjetja e saj pranë autoritetit portual më të afërt brenda 48 (dyzet e tetë) orëve nga zbulimi apo mbërritja në portin e parë. Autoriteti portual njofton menjëherë Drejtorinë Rajonale të Trashëgimisë Kulturore, me përgjegjësi administrimi të zonës ku ndodhet porti, dhe Institutin Kombëtar të Trashëgimisë Kulturore;

ç) personi që zbulon një pasuri kulturore nënujore është i detyruar të mos e lëvizë atë nga vendi i zbulimit, ta ruajë dhe të mos e dëmtojë atë;

Moszbatimi i detyrimeve të përcaktuara në këtë pikë, përbën shkelje dhe ngarkon me përgjegjësi personat përgjegjës, sipas legjislacionit në fuqi për trashëgiminë kulturore.

27. Për të siguruar mbrojtjen e mjedisit ujor përgjatë procesit të zhytjeve, duhet që:

a) zhytësi të sigurojë një njohje paraprake për organizmat e gjallë dhe habitatet në mjedisin detar e të informohet nga instruktori për qëndrimin që duhet të mbajë gjatë veprimtarisë së zhytjes, si kontrolli, duke shmangur dëmtimin e kontaktin fizik me kafshë detare;

b) zhytësi, gjatë zhytjes, të mos përdorë në asnjë rrethanë ushqim peshkaqeni;

c) zhytësi ndalohet të ushtrojë aktivitete të dëmshme për zonat e mbrojtura detare, speciet e mbrojtura dhe habitatet e tyre, sipas legjislacionit për mjedisin e zonat e mbrojtura;

ç) zhytësi të sigurojë leje nga ana e autoriteteve përkatëse që kanë në administrim zonat e mbrojtura për t'u zhytur në zonat e mbrojtura.

28. Për të ushtruar aktivitetin e peshkimit nën ujë, duhet që:

a) zhytësi të mos gjuajë disa lloje peshqish në periudha e zona të caktuara, sipas njoftimeve të autoriteteve përgjegjëse;

b) zhytësi të mos zhytet në zonat ekonomike detare, ekskluzive për peshkim;

c) zhytësi për gjueti peshku të mos përdorë përgjatë zhytjes bombola ajri;

ç) zhytësi për gjueti të mos ushtrojë gjuetinë natën nga perëndimi në agim;

d) zhytësi të mos përdorë në asnjë rast pushkët nënujore së bashku me respiratorë nënujorë (autorespirator) njëkohësisht;

e) zhytësi të respektojë të gjitha ndalimet e kufizimet e përcaktuara në legjislacionin që rregullon veprimtarinë e peshkimit.

III. PËRCAKTIMI I RREGULLAVE PËR USHTRIMIN E AKTIVITETIT TË *KITESURFING*-ut

1. Rregullave të këtij kreu u nënshtrohen të gjithë personat fizikë/juridikë të certifikuar si operatorë të turizmit detar e që kërkojnë të ushtrojnë aktivitetin e *kitesurfing*-ut për qëllime tregtare në territorin e Republikës së Shqipërisë, si dhe personat që e ushtrojnë individualisht për kënaqësi, për të maksimizuar sigurinë gjatë ushtrimit të këtij aktiviteti.

2. Operatori i turizmit detar ofron shërbimet e mëposhtme:

a) ture *kitesurfing* të organizuara për një ose më shumë persona;

b) dhënien me qira të pajisjeve për organizimin e tureve *kitesurfing*.

3. Ushtrimi i aktivitetit të *kitesurfing*-ut kryhet vetëm nga operatori i turizmit detar, i licencuar si operator turistik me licencën me kodin XIII.1.B "Operator turistik", dhe i certifikuar nga ministri përgjegjës për turizmin. Ai duhet të ushtrojë aktivitetin e tij brenda zonës së miratuar për ushtrimin e veprimtarisë së operatorit të turizmit detar nga ministri përgjegjës për turizmin.

4. Operatori i turizmit detar të sigurojë që klientët e tij para se të nisin rrëshqitjen në ujë në kuadër të aktivitetit të *kitesurfing*-ut, të kenë marrë dijeni, të njohin e të familjarizohen me procedurat e vetëshpëtimit, si:

a) duke siguruar sa më shumë që të jetë e mundur shtensionimin e litarëve. Kjo zakonisht do të përfshijë heqjen e të gjithë tensionit nga dy litarët drejtues. Shtensionimi nënkupton zakonisht lëshimin e shiritit të personit që rrëshqet në ujë ose aktivizimin e një mekanizmi shtensionues;

b) duke lidhur litarët lirshëm, për t'u siguruar që tensioni mbetet jashtë litarëve të pasmë e duke lidhur litarin drejtues të mesit mbi shiritin;

c) duke siguruar bordin rrëshqitës (opsionale), personi që rrëshqet e heq atë nga këmbët dhe e siguron në trup, duke i lënë gjymtyrët të lira në ujë. Personi mund të përdorë jelekun mbrojtës të sigurisë për të fiksuar bordin rrëshqitës;

ç) duke drejtuar balonën pranë bregut me ngritjen e njërit krah dhe "lundrimit" në drejtimin e dëshiruar ose me përmbysjen e balonës e uljen në gjunjë;

d) duke mbajtur në konsideratë se litarët e balonës mund të shkaktojnë dëmtime serioze, nëse mbështillen rreth drejtuesit apo fitojnë forcë nga balona, personi që rrëshqet duhet të mundohet të mos ngatërrohet me litarët, duke treguar vëmendje të veçantë për këmbët, nëse është duke rrëshqitur në ujë pas balonës.

5. Operatori i turizmit detar duhet të sigurojë që klientët e tij, para se të nisin rrëshqitjen në ujë në kuadër të aktivitetit të *kitesurfing*-ut, të zbatojnë:

a) kufizimin për nisjen, lëshimin, operimin, fluturimin ose uljen e një balone brenda 45 (dyzet e pesë) m nga një instalim që është mbi nivelin e ujit (kjo vlen për çdo model balone);

b) nisjen e rrëshqitjes në ujë, vetëm kur zotërojnë një zonë të qartë sigurie prej 50 (pesëdhjetë) m, kur rrëshqasin në të njëjtin drejtim me drejtimin e erës dhe një zonë të qartë sigurie prej 30 (tridhjetë) m, kur rrëshqasin në drejtim të kundërt me drejtimin e erës;

c) ndalimin e ushtrimit të *kitesurfing*-ut (rrëshqitjen mbi ujë) në zonat e ndaluara dhe me rrezik, të cilat zakonisht përcaktohen me sinjalistikë dhe, si rrjedhojë, para ndërmarrjes së aktivitetit, subjektet duhet të sigurohen për statusin e tyre. Zonat e ndalimit përfshijnë:

i. zonat e përcaktuara të notit;

ii. zonat e përjashtuara pranë porteve;

iii. kanalet e transportit pranë porteve (mund të kalohen edhe ato, por duhet të sigurohet një pamje e mirë nga anijet e mëdha);

iv. terminalet e trageteve.

6. Operatori i turizmit detar duhet të sigurojë që klientët e tij, në nisje të aktivitetit të *kitesurfing*-ut, të zbatojnë rregullat, si:

a) parimi i së drejtës së përparësisë, e cila përcakton se kush ka "të drejtën e rrugës" dhe kush duhet "të tërhiqet ose të dalë nga rruga", kur itineraret kryqëzohen;

b) personi që rrëshqet mbi ujë me kurs përpara djathtas ka të drejtën e përparësisë (rrugës);

c) personi që rrëshqet mbi ujë me kurs përpara majtas duhet të tërhiqet, pra, të dalë nga rruga, për t'i lënë përparësinë personit tjetër;

ç) nëse dy persona janë në të njëjtin kurs, personi që rrëshqet në drejtim të kundërt me drejtimin e fryrjes së erës duhet të tërhiqet e t'i japë përparësi personit që rrëshqet në të njëjtin drejtim me fryrjen e erës, për shkak të dinamikës së fortë të lëvizjes së këtij të fundit;

d) nëse dy persona kërkojnë të kalojnë në drejtime të kundërta, personi që do të rrëshqasë në drejtim të kundërt të erës, duhet të fluturojë balonën e tij lart, ndërsa personi që do të rrëshqasë në drejtim të erës, duhet të fluturojë balonën ulët.

7. Operatori i turizmit detar duhet të sigurojë që klienti i tij, përgjatë rrëshqitjes në ujë në kuadër të aktivitetit të *kitesurfing*-ut, të zbatojë rregullat, si:

a) t'i japë përparësi personit që largohet nga bregu (*outgoing*) përkundrejt personit që vjen (*incoming*). Personi afër bregut ose ai që është në përpjekje me valët është më i rrezikuari, kështu që gëzon të drejtën e përparësisë;

b) t'i japë përparësi personit që rrëshqet mbi valë mbi çdokënd tjetër, përveç atij të parashikuar në shkronjën "a", të kësaj pike;

c) personi që rrëshqet duhet të sigurohet që personi/personat e tjerë kanë marrë dijeni për praninë e tij në ujë dhe kanë njohje për parimin e përparësisë.

8. Në rastin hipotetik të kryqëzimit të balonave përgjatë rrëshqitjes, secili prej personave duhet të lëshojë litarët, pasi balonat e lidhura fitojnë një fuqi të dyfishtë ose litarët gjatë fërkimit mund të këputen, duke krijuar mundësi për ngjarje me pasoja të rënda.

9. Shpejtësia duhet të kufizohet deri në 5 (pesë) nyja brenda 200 (dyqind) m nga vija e bregdetit, 50 (pesëdhjetë) m nga një mol, 50 (pesëdhjetë) m nga një individ, 50 (pesëdhjetë) m nga një mjet lundrues (i ankoruar ose në udhëtim e sipër) ose nga ndonjë objekt tjetër (përfshirë bovat dhe pilotat) në ujë.

10. Operatori i turizmit detar është i detyruar të pajisë të gjithë klientët, të cilët do të ushtrojnë *kitesurfing*-un, me mjetet e duhura të sigurisë dhe të sigurojë përdorimin e tyre, si më poshtë vijon:

a) vendosjen e përhershme të një rripi sigurie;

b) veshjen e një jeleku pluskues shpëtimi, pasi në rrethana përplasjeje, humbja e koshiencës mund të rrezikojë mbytjen;

c) veshjen e një kokoreje mbrojtëse për të shmangur çdo goditje në kokë;

ç) pajisjen me fishekzjarrë, për të sinjalizuar vendndodhjen e tij, nëse afër muzgut do të jetë në ujë në kushte jo të favorshme;

d) pajisjen me një pajisje EPIRB *(Emergency Position Indicating Radio Beacon)* dhe një telefon celular në një çantë të papërshkueshme nga uji, nëse lundron më shumë se 2 (dy) km nga bregu ose në një vend të panjohur, të izoluar;

dh)veshjen e një kostumi uji të përshtatshëm, që nuk krijon vështirësi në lëvizjen e këmbëve dhe të duarve e, kur në vendet e ngrohta, në variantin me krahë dhe këmbë të shkurtra trashësia e tij nuk duhet të jetë më e vogël se 3 (tre) mm, ndërkohë që në vendet e ftohta, në variantin me krahë dhe këmbë të gjata, trashësia e tij nuk duhet të jetë më e vogël se 5 (pesë) mm për të mbrojtur trupin nga temperaturat e ulëta dhe erërat.

e) veshjen e dorezave për shkak të ekspozimit të gjatë në ujë;

ë) veshjen e këpucëve të përshtatshme të ujit në periudhën kur temperatura e ujit është më e ulët se 25 (njëzet e pesë) gradë celsius dhe ajo e ajrit më e ulët se 30 (tridhjetë) gradë celsius, dhe ku terreni është joranorë, duke siguruar mbrojtjen nga i ftohti, lagështia, dëmtimi, për shkak të terrenit dhe qëndrimin e stabilizuar në bord.

f) pajisjen me një mjet të mprehtë për prerjen e litarëve;

g) familjarizimin me mbajtjen e përdorimin e sistemeve të veçanta të sigurisë.

11. Ofruesi i shërbimeve, para nisjes së aktivitetit, duhet të kryejë një kontroll rutinë të sigurisë.

12. Pajisjet e përdorura për mbrojtjen e klientëve, si: jelek pluskues, kokore mbrojtëse, doreza, rrip i sigurisë, këpucë duhet të jenë në përputhje me legjislacionin në fuqi për pajisjet e mbrojtjes personale, dhe të standardeve të aplikueshme të harmonizuara shqiptare.

IV. PËRCAKTIMI I RREGULLAVE PËR USHTRIMIN E AKTIVITETIT *WIND-SURFING*

1. Rregullave të këtij kreu u nënshtrohen të gjithë personat fizikë/juridikë të certifikuar si operatorë të turizmit detar, që ushtrojnë aktivitetin e *windsurfing*-ut për qëllime tregtare në territorin e Republikës së Shqipërisë dhe personat që ushtrojnë individualisht për kënaqësi, për të maksimizuar sigurinë gjatë ushtrimit të këtij aktiviteti.

2. Operatori i turizmit detar ofron shërbimet e mëposhtme:

a) ture *windsurfing* të organizuara për një ose më shumë persona;

b) dhënie me qira të pajisjeve për organizimin e tureve *windsurfing*.

3. Ushtrimi i aktivitetit *windsurfing* kryhet vetëm nga operatori i turizmit detar, licencuar si operator turistik me licencën me kodin XIII.1.B "Operator turistik", dhe i certifikuar nga ministri përgjegjës për turizmin. Ai duhet të ushtrojë aktivitetin e tij në vende të lejuara, sipas zonave të publikuara nga ministria përgjegjëse për turizmin.

4. Operatori i turizmit detar të sigurojë që klientët e tij, para se të nisin rrëshqitjen në ujë, në kuadër të aktivitetit të *windsurfing*-ut, të kenë marrë dijeni, të njohin dhe të familjarizohen me procedurat e vetëshpëtimit, që përfshijnë:

a) kontrollin e pajisjeve që do të përdoren para nisjes së lundrimit, pasi dëmtimi i tyre mund të sjellë aksidente dhe të rezultojë me pasoja të mundshme:

i. bordi rrëshqitës duhet të kontrollohet për krisje të mundshme;

ii. lidhjet prej gome të pajisjeve duhet të kontrollohen, për shkak të ndikimit të ujit të kripur e diellit;

iii. litarët e pajisjes duhet të kontrollohen rregullisht, për shkak se janë të ekspozuara ndaj abrazivitetit të rërës;

iv. vela së bashku me direkun janë disa elemente, që sigurojnë suksesin ose dështimin e udhëtimit e kontrolli për dëmtimin e tyre është i nevojshëm;

b) njoftimin e operatorit turistik, kur planifikon të realizojë një udhëtim të gjatë, për destinacionin e tij, kohën e kthimit, ndalesat e planifikuara dhe karakteristikat dalluese të mjetit, duke shmangur hyrjen në det pa ndodhur ky komunikim;

c) njohjen e rrymave që krijohen në vendndodhje të ndryshme të territorit detar e fenomenet detare (batica, zbatica), përtej tabelave informuese të vendosura nga autoritetet përgjegjëse;

ç) sigurimin që shërbimet e urgjencës të jenë të pranishme në territor. Sa më gjatë të jetë e nevojshme të pritet për mbërritjen e strukturave përgjegjëse të shpëtimit, aq më shumë ka të ngjarë që personi të zhvendoset nga pozicioni fillestar, nën ndikimin e erës, valëve, rrymave etj. Personi, i cili ushtron aktivitetin *windsurfing* duhet të pajiset nga operatori turistik me numrin e rojës bregdetare para se të ndërmarrë lundrimin;

d) përgatitjen e një vlerësimi të arsyeshëm të rreziqeve, të gjithçkaje që mund të shkojë keq, përfshirë analizimin e valëve, të shkëmbinjve, të rrymave dhe të pikave të mundshme të daljes.

5. Operatori i turizmit detar të sigurojë që klientët e tij, para se të nisin rrëshqitjen në ujë, në kuadër të aktivitetit të *windsurfing*-ut, të zbatojnë kufizimet mbi zonat e lëvizjes, si më poshtë vijon:

a) ndalimin e ushtrimit të *windsurfing*-ut në zonat e ndaluara dhe me rrezik, të cilat zakonisht përcaktohen me sinjalistikë dhe, si rrjedhojë, para ndërmarrjes së aktivitetit, subjektet duhet të sigurohen për statusin e tyre;

b) zonat e ndalimit përfshijnë:

i. zonat e përcaktuara të notit;

ii. zonat e përjashtuara pranë porteve;

iii. kanalet e transportit pranë porteve (mund të kalohen edhe ato, por duhet të sigurohet një pamje e mirë nga anijet e mëdha);

iv. terminalet e trageteve.

6. Operatori i turizmit detar të sigurojë që klientët e tij, në nisje të aktivitetit *windsurfing*, të zbatojnë:

a) kontrollin e parashikimit të motit nga burimet e njohura para se të nisin lundrimin dhe/ose të marrin informacion për sjelljen e zakonshme të erërave nga popullsia lokale;

b) shmangien e lundrimit:

i. në det të hapur kur erërat fryjnë nga bregu në thellësi të detit;

ii. përgjatë natës, pasi mund të rezultojë një rrezik i panevojshëm;

iii. pasi ka konsumuar pije alkoolike apo substanca të tjera, të cilat mund të reduktojnë reflekset apo aftësinë e tij për të marrë vendime.

7. Operatori i turizmit detar të sigurojë që klientët e tij, përgjatë rrëshqitjes në ujë në kuadër të aktivitetit të *windsurfing*-ut, të zbatojnë:

a) hidratimin e mirë të trupit, duke pirë sasi uji të mjaftueshme, sidomos në ditët me mot të ngrohtë;

b) respektimin e kursit të lëvizjes në ujë, duke synuar shmangien e kryqëzimeve me mjetet e tjera apo shpejtësinë e tyre;

c) krijimin e përparësisë së mjeteve motorike dhe veçanërisht në zonat e ndaluara, ku, sipas rregullave të parandalimit të përplasjes, pajisjet e *windsurfing*-ut konsiderohen si pajisje sportive dhe jo

si mjete lundrimi. Respektimi i rregullave përgjatë lundrimit krijon premisat e shkarkimit nga çdo përgjegjësi në rast të ndonjë aksidenti të mundshëm.

8. Operatori i turizmit detar është i detyruar të pajisë të gjithë klientët që do të ushtrojnë *windsurfing* me mjetet e duhura të sigurisë dhe të sigurojë përdorimin e tyre, si më poshtë:

a) vendosjen e përhershme të një rripi sigurie;

b) veshjen e një jeleku pluskues shpëtimi, pasi në rrethana përplasjeje, humbja e koshiencës mund të rrezikojë mbytjen;

c) veshjen e një kokoreje mbrojtëse për të shmangur çdo goditje në kokë;

ç) pajisjen me fishekzjarrë, për të sinjalizuar vendndodhjen e tij, nëse afër muzgut do të jetë në ujë në kushte jo të favorshme;

d) pajisjen me një pajisje EPIRB (*Emergency Position Indicating Radio Beacon*) dhe një telefon celular në një çantë të papërshkueshme nga uji, nëse lundron më shumë se 2 (dy) km nga bregu ose në një vend të panjohur, të izoluar;

dh) veshjen e një kostumi uji të përshtatshëm, që nuk krijon vështirësi në lëvizjen e këmbëve dhe të duarve e në vendet e ngrohta, në variantin me krahë dhe këmbë të shkurtra, trashësia e tij nuk duhet të jetë më e vogël se 3 (tre) mm, ndërkohë që në vendet e ftohta, në variantin me krahë dhe këmbë të gjata, trashësia e tij nuk duhet të jetë më e vogël se 5 (pesë) mm, për të mbrojtur trupin nga temperaturat e ulëta dhe erërat;

e) veshjen e dorezave, për shkak të ekspozimit të gjatë në ujë;

ë)veshjen e këpucëve të përshtatshme të ujit në periudhën kur temperatura e ujit është më e ulët se 25 (njëzet e pesë) gradë celsius dhe ajo e ajrit më e ulët se 30 (tridhjetë) gradë celsius, dhe ku terreni është joranorë, duke siguruar mbrojtjen nga i ftohti, lagështia, dëmtimi, për shkak të terrenit dhe qëndrimin e stabilizuar në bord;

f) familjarizimin me mbajtjen e përdorimin e sistemeve të veçanta të sigurisë.

9. Personi që ushtron *windsurfing*-un duhet të shmangë çdo manovër në moment të fundit, pavarësisht sinjaleve paralajmëruese. Nëse ndërmerr ndryshimin e kursit apo të shpejtësisë, duhet ta bëjë në kohë, ta bëjë qartë dhe ta bëjë me vendosmëri.

10. Personi që ushtron *windsurfing*-un, në një situatë emergjente, duhet:

a) të vlerësojë nëse rasti më i mirë është të vazhdojë lundrimin apo të presë që situata të kalojë dhe të vazhdojë lundrimin për të dalë në breg. E rëndësishme është që distanca që duhet të përshkojë të jetë e përballueshme; në rast të kundërt;

b) të njoftojë për ndihmë, pa pritur që dikush ta dallojë. Sinjali duhet të jepet e të shihet qartë nëpërmjet një objekti me ngjyra të ndezura.

V. PËRCAKTIMI I RREGULLAVE PËR USHTRIMIN E AKTIVITETIT ME MOTOR UJI *(JET SKI)*

1. Rregullave të parashikuara në këtë krye u nënshtrohen të gjithë personat fizikë/juridikë që janë certifikuar si operatorë të turizmit detar, që ushtrojnë aktivitetin e lundrimit me motor uji *(jet ski)* për qëllime tregtare në territorin e Republikës së Shqipërisë dhe personat që ushtrojnë individualisht për kënaqësi, për të maksimizuar sigurinë gjatë ushtrimit të këtij aktiviteti.

2. Operatori i turizmit detar ofron ture me motor uji *(jet ski)* të organizuara për një ose më shumë persona nëpërmjet dhënies me qera të pajisjeve motor uji.

3. Ushtrimi i aktivitetit të lundrimit me motor uji kryhet vetëm nga operatori i turizmit detar, i licencuar si operator turistik me licencën me kodin XIII.1.B "Operator turistik", dhe i certifikuar nga ministri përgjegjës për turizmin dhe:

a) aktiviteti duhet të ushtrohet brenda zonës së miratuar për ushtrimin e veprimtarisë së operatorit të turizmit detar nga ministri përgjegjës për turizmin;

b) mjetet në përdorim të tij duhet të jenë të siguruara pranë shoqërive të sigurimit, në përputhje me kuadrin ligjor që rregullon sigurimin e detyrueshëm të mjeteve të lundrimit.

4. Operatori i turizmit detar, për të ushtruar aktivitetin e lundrimit me motor uji, paraprakisht duhet të zbatojë kriteret e mëposhtme:

a) mosha minimale e lejuar e një personi për të drejtuar një motor uji *(jet ski)* është 18 (tetëmbëdhjetë) vjeç;

b) personi që drejton një motor uji *(jet ski)* duhet të jetë i pajisur me lejedrejtimin përkatës të lëshuar nga Drejtoria e Përgjithshme Detare;

c) mjetet lundruese në përdorim të tij duhet të jenë me kushte teknike dhe sigurie të përmbushura sipas legjislacionit në fuqi.

5. Operatori i turizmit detar të sigurojë që klientët e tij do të zbatojnë kufizimet që lidhen me distancat e lundrimit dhe të shpejtësisë, si më poshtë vijon:

a) distanca më e afërt e lundrimit me bregun e detit më të afërt është menjëherë pas kufirit të vendosur për notarët, por asnjëherë më e vogël se 300 (treqind) m;

b) distanca më e largët e lundrimit me bregun e detit më të afërt është 1 (një) milje detare;

c) gjatë periudhës prill–nëntor, motorët e ujit *(jet ski),* të cilët lundrojnë deri në 500 (pesëqind) m nga bregu, nuk mund të lundrojnë me shpejtësi më të madhe se 10 (dhjetë) nyja;

ç) gjatë afrimit për ankorim apo parkim në tokë, shpejtësia duhet të ulet në 3 (tri) nyja.

6. Operatori i turizmit detar të sigurojë që klientët e tij do të zbatojnë kufizimet lidhur me zonat e lundrimit e mënyrën e lëvizjes për të minimizuar mundësitë e aksidenteve, si më poshtë:

a) ndalohet lundrimi në rrugëkalimet detare, ngushticat, kanalet e zonat e kufizuara ujore;

b) ndalohet lundrimi gjatë natës e gjatë kushteve të këqija të motit;

c) ndalohet nisja e lundrimit në të njëjtën kohë nga e njëjta pikë me nisjen e një tjetër motori uji;

ç) ndalohet që personi që drejton motorin e ujit *(jet ski)* dhe pasagjerët, gjatë lundrimit, të kryejnë sjellje të gabuara, të cilat kompromentojnë stabilitetin e mjetit;

d) hyrja, dalja, nisja dhe ankorimi i motorit të ujit bëhen vetëm në vendbazimet e mjeteve lundruese dhe në korridoret e lëvizjes së tyre, të portit turistik, të pontilit ose stacionit sezonal të ankorimit, sipas legjislacionit në fuqi. Motori i ujit duhet të qëndrojë brenda një distance prej 1000 (një mijë) m nga njësia bazë (në këtë rast, anija së cilës i përkasin).

7. Operatori turistik zbaton kërkesat e mëposhtme për pajisjen e personave që ushtrojnë aktivitetin e lundrimit me motor uji:

a) veshjen e një jeleku shpëtimi, pasi në rrethana përplasjeje, humbja e koshiencës mund të rrezikojë mbytjen;

b) veshjen e një kokoreje mbrojtëse për të shmangur çdo goditje në kokë;

c) pajisjen me fishekzjarrë, për të sinjalizuar vendndodhjen e tij, nëse afër muzgut do të jetë në ujë në kushte jo të favorshme;

ç) pajisjen me një pajisje EPIRB *(Emergency Position Indicating Radio Beacon)* dhe një telefon celular në një çantë të papërshkueshme nga uji, nëse lundron më shumë se 2 (dy) km nga bregu ose në një vend të panjohur, të izoluar;

d) veshjen e një kostumi uji të përshtatshëm, që nuk krijon vështirësi në lëvizjen e këmbëve dhe të duarve dhe, në vendet e ngrohta, në variantin me krahë dhe këmbë të shkurtra, trashësia e tij nuk duhet të jetë më e vogël se 3 (tre) mm, ndërkohë që në vendet e ftohta, në variantin me krahë dhe këmbë të gjata, trashësia e tij nuk duhet të jetë më e vogël se 5 (pesë) mm për të mbrojtur trupin nga temperaturat e ulëta dhe erërat.

dh) veshjen e dorezave, për shkak të ekspozimit të gjatë në ujë;

e) veshjen e këpucëve të përshtatshme të ujit në periudhën kur temperatura e ujit është më e ulët se 25 (njëzet e pesë) dhe ajo e ajrit më e ulët se 30 (tridhjetë), dhe ku terreni është joranorë, duke siguruar mbrojtjen nga i ftohti, lagështia, dëmtimi, për shkak të terrenit e qëndrimin e stabilizuar në bord;

ë) veshjen e syzeve për t'u mbrojtur nga era dhe uji i kripur; pajisjen me rrip sigurie që vihet në dorë dhe mundëson fikjen automatike të motorit në rast të humbjes së kontrollit të mjetit gjatë lundrimit;

f) pajisjen me bilbil të personave në bord që lejohen sipas prodhuesit të mjetit.

8. Pajisjet e përdorura për mbrojtjen e klientëve, si: jelek pluskues, kokore mbrojtëse, dorezat, rrip i sigurimit, këpucë duhet të jenë në përputhje me legjislacionin në fuqi për pajisjet e mbrojtjes personale dhe të standardeve të aplikueshme të harmonizuara shqiptare.

VI. PËRCAKTIMI I RREGULLAVE PËR USHTRIMIN E AKTIVITETIT *WAKEBOARD*

1. Rregullave të parashikuara në këtë krye u nënshtrohen të gjithë personat fizikë/juridikë të certifikuar si operatorë të turizmit detar, që ushtrojnë aktivitetin *wakeboard* për qëllime tregtare në territorin e Republikës së Shqipërisë dhe personat që ushtrojnë individualisht për kënaqësi, për të maksimizuar sigurinë gjatë ushtrimit të këtij aktiviteti.

2. Operatori i turizmit detar ofron ture *wakeboard* me mjetet lundruese për një ose më shumë persona.

3. Personi fizik/juridik që kërkon të ushtrojë aktivitetin e *wakeboard*-it ka detyrimin:

a) të ushtrojë aktivitetin e tij brenda zonës së miratuar për ushtrimin e veprimtarisë së operatorit të turizmit detar, nga ministri përgjegjës për turizmin;

b) që mjetet në përdorim të tij duhet të jenë siguruar pranë shoqërive të sigurimit, në përputhje me kuadrin ligjor që rregullon sigurimin e detyrueshëm të mjeteve të lundrimit.

4. Operatori i turizmit detar, për të ofruar shërbimet, duhet të përmbushë kriteret, si më poshtë vijon:

a) të gjitha mjetet lundruese, në kushtet kur në mjedisin ku lundrojnë ndodhen edhe mjete të tjera lundruese, duhet të kenë në bord dy persona. Kjo mundëson që drejtuesi i mjetit lundrues të përqendrohet në procesin e drejtimit, ndërsa personi i dytë është përgjegjës për ndjekjen e të gjitha veprimeve të personit që rrëshqet në ujë dhe transmetimit të sinjaleve (mesazheve) të tij te drejtuesi i mjetit lundrues;

b) personi që drejton mjetin lundrues, që tërheq personin që rrëshqet mbi ujë, duhet të drejtojë mjetin me kujdes e të sigurojë ruajtjen e një distance të arsyeshme nga personat e pronat, në mënyrë që të mos rrezikojë dëmtime në jetën ose pronën e individëve.

5. Operatori i turizmit detar, përgjatë ofrimit të shërbimit, duhet të sigurojë zbatimin e kufizimit lidhur me zonat e lundrimit dhe mënyrën e lëvizjes, për të minimizuar mundësitë e aksidenteve, si më poshtë vijon:

a) ndalohet lundrimi në rrugëkalimet detare, ngushticat, kanalet e në zonat e kufizuara ujore;

b) ndalohet lundrimi gjatë natës një orë pas perëndimit të diellit dhe një orë para lindjes së diellit dhe gjatë kushteve të këqija të motit;

c) ndalohet nisja e lundrimit në të njëjtën kohë nga e njëjta pikë me nisjen e një tjetër mjeti lundrues.

6. Operatori i turizmit detar, para se të nisë ofrimin e shërbimit, duhet që:

a) të kontrollojë që litarët tërheqës të personave në ujë të jenë të padëmtuar për të shmangur çdo përplasje ose aksident;

b) të kontrollojë që platforma rrëshqitëse të jetë e sigurt, pa krisje të thella në trup;

c) të sigurohet që zona ujore të jetë e përshtatshme dhe që nuk cenon veprimtarinë e përdoruesve të tjerë, notarë, pedalues e aktivitete të ngjashme.

7. Operatori i turizmit detar, përgjatë ofrimit të shërbimit, duhet të pajisë klientët e tij e të sigurohet, për:

a) vendosjen e përhershme të një rripi sigurie;

b) veshjen e një jeleku pluskues shpëtimi, pasi, në rrethana përplasjeje, humbja e koshiencës mund të rrezikojë mbytjen;

c) veshjen e një kokoreje mbrojtëse për të shmangur çdo goditje në kokë;

ç) veshjen e një kostumi uji të përshtatshëm, që nuk krijon vështirësi në lëvizjen e këmbëve dhe të duarve dhe në vendet e ngrohta, në variantin me krahë dhe këmbë të shkurtra, trashësia e tij nuk duhet të jetë më e vogël se 3 (tre) mm, ndërkohë që në vendet e ftohta, në variantin me krahë dhe këmbë të gjata, trashësia e tij nuk duhet të jetë më e vogël se 5 (pesë) mm, për të mbrojtur trupin nga temperaturat e ulëta dhe erërat;

d) veshjen e dorezave, për shkak të ekspozimit të gjatë në ujë;

dh)vendosjen e syzeve për mbrojtjen nga era dhe uji i kripur;

e) veshjen e këpucëve të përshtatshme të ujit në periudhën kur temperatura e ujit është më e ulët se 25 (njëzet e pesë) gradë celsius dhe ajo e ajrit më e ulët se 30 (tridhjetë) gradë celsius, dhe ku terreni është joranorë, duke siguruar mbrojtjen nga i ftohti, lagështia, dëmtimi, për shkak të terrenit e qëndrimin e stabilizuar në platformën rrëshqitëse.

8. Personi që drejton mjetin lundrues që tërheq personin që rrëshqet mbi ujë, kudo ku është e mundur, sipas kufijve të parashikuar në legjislacion, mund të rrisë shpejtësinë e lundrimit për të mundësuar shijimin e këtij aktiviteti.

9. Operatori turistik duhet të sigurohet që klienti që rrëshqet mbi ujë të dijë notin, por, në mungesë të kësaj, personi që drejton mjetin lundrues duhet të vihet në dijeni për këtë fakt.

10. Operatori turistik, para ofrimit të shërbimit, duhet të sigurojë një seancë njohjeje, ku personat e përfshirë në këtë aktivitet, për të siguruar një komunikim efektiv, dakordësojnë paraprakisht sinjalet e komunikimit.

11. Personi që drejton mjetin lundrues, për të rritur sigurinë, duhet:

a) të nisë lëvizjen e mjetit lundrues vetëm pas sinjalit aprovues të personit që rrëshqet mbi ujë;

b) të mos ndërmarrë manovra të forta për të mënjanuar humbjen e kontrollit nga personi që rrëshqet mbi ujë;

c) të mos marrë në bordin e mjetit lundrues personin që rrëshqet mbi ujë, pa fikur më parë motorin e mjetit lundrues.

VII. RREGULLORE PËR USHTRIMIN E AKTIVITETEVE TË *RAFTING*, *KAYAKE* DHE *KANOE*, NË LUMENJ DHE NË UJËRAT E BRENDSHME

1. Rregullave të parashikuara në këtë krye u nënshtrohen të gjithë personat fizikë/juridikë që janë licencuar e certifikuar si operatorë të turizmit detar, që ushtrojnë aktivitetet *rafting, kayake* dhe kanoe për qëllime tregtare në territorin e Republikës së Shqipërisë dhe personat që ushtrojnë individualisht për kënaqësi, për të maksimizuar sigurinë gjatë ushtrimit të këtij aktiviteti.

2. Operatori i turizmit detar ofron shërbimet e mëposhtme:

a) ture *rafting, kayake dhe kanoe* me mjetet lundruese për një ose më shumë persona;

b) dhënie me qira e mjeteve dhe të pajisjeve për ushtrimin e aktiviteteve *kayake* dhe kanoe.

3. Ushtrimi i aktiviteteve *rafting, kayake* dhe kanoe kryhet vetëm nga operatori i turizmit detar, licencuar si operator turistik me licencën me kodin XIII.1.B "Operator turistik" dhe i certifikuar nga ministri përgjegjës për turizmin. Ai duhet të ushtrojë aktivitetin e tij brenda zonës së miratuar për ushtrimin e veprimtarisë së operatorit të turizmit detar nga ministri përgjegjës për turizmin.

4. *Rafting*-u, për shkak të varësisë nga prurjet e ujit e të nivelit të tyre realizohet në përputhje me regjimin vjetor të tyre.

5. Shërbimet e *rafting*-ut duhet të jenë gjithmonë të planifikuara mirë, të organizuara, të shoqëruara me personel të trajnuar e me të gjitha elementet e nevojshme për të siguruar një praktikim të sigurt të lundrimit dhe të mbrojtjes së mjedisit.

6. Ofruesi shërbimeve të *rafting*-ut duhet:

a) të sigurojë kushtin e personelit të trajnuar, të aftë dhe të certifikuar si udhërrëfyes turistik, sipas legjislacionit në fuqi për të menaxhuar rrethana të rrezikshme, për të realizuar shpëtimin, evakuimin dhe ndihmën e parë, në rastet kur kjo kërkohet në praktikë, si dhe për të siguruar ofrimin e një informacioni të standardizuar sa i përket kulturës, historisë, trashëgimisë dhe pasurive natyrore;

b) të ofrojë të gjitha pajisjet e udhëzimet e nevojshme për klientët, me qëllim praktikimin e sigurt të lundrimit bazuar në rregullat kombëtare dhe në praktikat ndërkombëtare;

c) të hartojë dhe të zbatojë procedurat e nevojshme për të mbajtur në nivel të sigurt pune pajisjet para, gjatë dhe pas lundrimit;

ç) të hartojë dhe të zbatojë procedurat e nevojshme për të ruajtur sigurinë e pjesëmarrësve gjatë kryerjes së lundrimit, si dhe për të reaguar në mënyrën më të mirë përkundrejt një emergjence që mund të ndodhë;

d) të kryejë vlerësimin e rrezikut, të aftësive dhe të kapaciteteve individuale të klientëve të ndryshëm të përfshirë në këtë aktivitet specifik, duke siguruar që të gjithë ata të pajisen në mënyrën e duhur, të dinë të përdorin pajisjet, si dhe të zbatojnë masat e sigurisë;

dh) të përgatisë paraprakisht një plan të përgjithshëm emergjence të përshtatur sipas vendeve specifike të organizmit të lundrimit, duke përditësuar kushtet përpara fillimit të çdo aktiviteti;

e) të informojë stacionin vendor të Policisë së Shtetit, duke informuar në lidhje me përshkrimin, vendndodhjen, pjesëmarrësit, sistemin e komunikimit, kohën e vlerësuar të fillimit e të mbarimit të lundrimit. Pas mbarimit të aktivitetit, në rast se kanë ndodhur probleme me sigurinë gjatë zhvillimit të tij, duhet të njoftohen shërbimet e Policisë së Shtetit;

ë) në përputhje me nivelin e rrezikshmërisë që pritet të shoqërojë pjesëmarrjen në aktivitet, t'u sugjerojë klientëve kryerjen e sigurimit të shëndetit e të jetës në rast aksidenti.

7. Operatori i turizmit detar, në funksion të ofrimit të shërbimeve të parashikuara në këtë krye, duhet të ketë gjithmonë përgjatë ushtrimit të aktiviteti pajisjet e sigurisë, në të cilat përfshihen:

a) kutia e ndihmës së shpejtë, me material të mjaftueshëm dhe të duhur për aktivitetin sportiv;

b) paketa/seti i riparimit të mjetit lundrues;

c) litar shpëtimi rezervë 50 (pesëdhjetë) metra;

ç) rrema/lopata rezervë.

8. Operatori i turizmi detar, në funksion të ofrimit të shërbimeve të tij, duhet të sigurojë përdorimin e pajisjeve të mëposhtme gjatë lundrimit:

a) helmetë sigurie dhe jelek mbrojtës, sipas tipit të miratuar nga Drejtoria e Përgjithshme Detare, në përputhje me specifikën e çdo aktiviteti;

b) kostum neoprene;

c) këpucë neoprene;

ç)kostume zhytjeje;

d) litarë shpëtimi (50 (pesëdhjetë) metra);

dh) çanta shpëtimi;

e) rrema/lopata për të gjithë pjesëmarrësit;

ë) ganxha shpëtimi të vendosura te jeleku i shpëtimit të udhërrëfyesit;

f) pajisje dhe jelekë shpëtimi, që duhet të shënohen në mënyrë të qëndrueshme me emrin e ofruesit të shërbimeve.

9. Pajisjet e përdorura për mbrojtjen e klientëve, si: jeleku i shpëtimit, helmeta e sigurisë, dorezat, ganxha e sigurisë, këpucët, syzet duhet të jenë në përputhje me legjislacionin në fuqi për pajisjet e mbrojtjen personale dhe standardeve të aplikueshme të harmonizuara shqiptare.

ANEKS A
DEKLARATË MJEKËSORE

Për klientin

Duhet të plotësoni këtë deklaratë mjekësore, që përfshin seksionin e informacionit për të dhënat mjekësore të së shkuarës para marrjes së shërbimeve të zhytjes nënujore çlodhëse.

Qëllimi i saj është t'ju informojë nëse ju duhet të vizitoheni nga një mjek para se të merrni pjesë në trajnimin e zhytjes. Çdonjëri prej këtyre kushteve që zbatohet nuk ju skualifikon domosdoshmërisht. Ajo do të thotë vetëm që, për sigurinë tuaj, duhet të kërkoni këshillimin e një mjeku para pjesëmarrjes në zhytjen nënujore.

Jeni të lutur të pranoni që keni lexuar e kuptuar informacionin e dhënë më poshtë, duke vënë inicialet për secilën pikë të veçantë.

1. Duhet të konsultoheni me një mjek, nëse:	**Po ose Jo**	**Inicialet**
Jeni shtatzënë ose dyshoni që jeni shtatzënë		
Merrni rregullisht ilaçe (me përjashtim të kontrollit të shtatzënisë)		
Jeni mbi 45 vjeç dhe vlejnë një ose më shumë nga pikat e mëposhtme:		
Pini duhan		
Keni një nivel të lartë kolesteroli		
2. Duhet të konsultoheni me një mjek, nëse:	**Po ose Jo**	**Inicialet**
Vuani nga astma, frymëmarrja me vështirësi ose frymëmarrja me vështirësi gjatë ushtrimeve		
Çdo formë e sëmundjes së mushkërive		
Pneumotoraks		
Operacione në gjoks në të kaluarën		
Klaustrofobi ose agorafobi (frikë nga hapësirat e mbyllura ose të hapura)		
Epilepsi, ngërç, konvulsione ose marrje e ilaçeve për t'i parandaluar ato		
Humbje e ndjenjave ose e ndërgjegjes në të kaluarën (humbje e plotë ose e pjesshme e ndërgjegjes)		
Aksidente gjatë zhytjes në të kaluarën ose sëmundje nga dekompresioni		
Diabet në të kaluarën		
Presion i lartë gjaku në të shkuarën ose marrje e ilaçeve për të kontrolluar presionin e gjakut		
Sëmundje zemre në të shkuarën		
Sëmundje veshi në të shkuarën, humbje e dëgjimit ose probleme me ekuilibrimin e presionit në vesh.		
Trombozë ose koagulim gjaku në të shkuarën		
Sëmundje psikiatrike		

3. Jam i ndërgjegjshëm që mund të jem i papërshtatshëm për t'u zhytur, nëse kam ose zhvilloj një nga kushtet e mëposhtme	**Iniciale**
Të ftohtë, sinuzit, probleme me frymëmarrjen (p.sh., bronkit, alergji)	
Migrenë akute ose dhimbje koke	
Çdo lloj operacioni brenda 6 javëve të fundit	
Nën ndikimin e alkoolit, të drogës ose të ilaçeve që ndikojnë në aftësinë për të reaguar	
Rrufë, marrje mendsh, dobësi, vjellje dhe diarre	
Probleme me dëgjimin (oshtimë në veshë)	
Ulcerë gastrike akute	
Shtatzëni	

Emri ……..
Adresa ……
……
……..……
Datëlindja .....……
Konfirmoj që përgjigjet e pyetjeve të mësipërme janë të vërteta dhe të plota.

Nënshkrimi ……., datë……

Prindi/kujdestari jep pëlqimin nëse pjesëmarrësi është i mitur.
Emri i prindit/kujdestarit* ……
Adresa……..……
Nënshkrimi ……, datë……..

Kjo deklaratë është e vlefshme për një vit nga data e nënshkrimit.

ANEKS B
AGJENCI TRAJNUESE TË NJOHURA

Programet edukative të agjencive të mëposhtme për trajnimin e zhytësve njihen si të pranueshme edhe në Republikën e Shqipërisë.

Kjo listë mund të modifikohet herë pas here dhe në çdo rast duhet të bëhet publike.

Të gjitha programet e njohura si ekuivalente nga CMAS-i:

F.I.P.S.A.S.*Italian Federation for Scuba Diving*
FIAS *Associazione Italiana Attivita Subacquee*
V.D.S.T. *German ScubaDiving Federation: Verban Deutscher Sporttaucehr E.V.*
BSAC *British Sub Aqua Club*
SAA*Sub Aqua Association*
ScotSAC *Scottish Sub Aqua Club*
H.F.U.A.*Hellenic Federation for Underëater Activities and Sportfishing*
H.R.S. *Hrvatski Ronilacki Savez : Croation Diving Federation*
PSS*Professional Scuba Schools*

Të gjitha programet e anëtarëve të RSTC-së në të gjithë botën, duke përfshirë:

PADI - HQ - America *Professional Association of Diving Instructors*
NAUI - HQ - America *National Association of Underwater Instructors*
SSI*Scuba Schools International*
IAC - HQ - Germany *Barakuda International Aquatic Club*
NASDS - Germany*National Association of Scuba Diving Schools*
IDD - Holland*Instructor Dive Development*
PSS *Professional Scuba Schools*
WASE
Wase DivEducation

ANEKS C
NIVELET E KUALIFIKIMIT TË ZHYTJES

Kualifikimet e mëposhtme të zhytësit njihen si të pranueshme edhe në Republikën e Shqipërisë:

BSAC *Sports Diver*
CMAS *2 1 Star Diver*
NASDS *Open Water Diver*
NAUI *Open Water Diver*
PADI *Open Water Diver*
SAA *Club Diver*
SSAC *Third Class Diver*
SSI *Open Water Diver*
VDST *Open Water Diver*
PSS *Open Water Diver*
WASE *Open Water Diver*

UDHËZIM
Nr. 5, datë 13.10.2020

PËR MIRATIMIN E PROCEDURAVE PËR LËSHIMIN, TRANSFERIMIN, MODIFIKIMIN OSE ANULIMIN E "CERTIFIKATËS SË PRANIMIT TË VEPRËS" PËR PRODHUESIT ME PËRPARËSI TË ENERGJISË ELEKTRIKE NGA IMPIANTET QË PËRDORIN ENERGJINË NGA BURIME TË RINOVUESHME

Në mbështetje të nenit 100 të Kushtetutës dhe të pikës 5, të nenit 11 dhe pikës 1, të nenit 22, të ligjit nr. 7/2017 "Për nxitjen e përdorimit të energjisë nga burimet e rinovueshme",

UDHËZOJ:

Autoritetin Kontraktor të Ministrisë të ndjekë procedurat e mëposhtme për lëshimin e "Certifikatës së pranimit të veprës", për të gjithë prodhuesit me përparësi të energjisë elektrike nga impiante që përdorin burime të rinovueshme, si më poshtë:

Neni 1
Përcaktime

Në këtë udhëzim, termat e përdorur të kenë të njëjtin përkufizim siç janë përcaktuar në ligjin nr. 7/2017 "Për nxitjen e përdorimit të energjisë nga burimet e rinovueshme" dhe ligjin nr. 43/2015 "Për sektorin e energjisë elektrike", i ndryshuar. Termat e mëposhtëm kanë këto kuptime:

"**Central prodhues**" është një tërësi godinash dhe impiantesh të caktuara, të cilat kanë si destinacion bazë prodhimin e energjisë elektrike.

"**Kodi**" janë sipas rastit: Kodi i Transmetimit, Kodi i Shpërndarjes dhe Kodi i Matjes, sipas përcaktimeve të ligjit nr. 43/2015, i ndryshuar, dhe sipas miratimeve përkatëse të këtyre kodeve nga ERE, në kohën kur është miratuar e drejta e ndërtimit të centraleve prodhuese të energjisë elektrike që parashikon ky udhëzim.

"**Prodhimi i energjisë nga burime të rinovueshme**" është procesi i prodhimit të energjisë elektrike nga burime të energjisë të rinovueshme nga një person i licencuar për prodhimin e energjisë elektrike.

"**Njësi gjeneruese**" është pajisja, e cila shndërron drejtpërsëdrejti energjinë nga burime të rinovueshme në energji elektrike. Njësi gjeneruese, në kuptimin e këtij udhëzimi, është turbina hidraulike, moduli fotovoltaik, turbina eolike etj., sipas specifikimeve teknike të prodhuesit.

"**Kapacitet i instaluar i impiantit**" është fuqia e energjisë elektrike, për të cilën njësia prodhuese është e aftë teknikisht të prodhojë, kur punon siç është fabrikuar, pa kufizime kohore, si dhe pa marrë parasysh ndërprerjet e vogla afatshkurtra. Kapaciteti prodhues i energjisë elektrike nga një impiant është i barabartë me kapacitetin e instaluar të njësive gjeneruese të marra së bashku.

"**Fuqia e instaluar e impiantit**" është shuma e fuqisë së instaluar të njësive gjeneruese brenda impiantit të transformimit të energjisë, karakteristika teknike e të cilave vërtetohet nga prodhuesi ashtu siç është parashikuar në dokumentet e specifikimeve teknike.

Neni 2
Qëllimi

Qëllimi i këtij udhëzimi është të përcaktojë rregullat, kushtet dhe afatet për lëshimin, dhe transferimin e certifikatës së pranimit të veprës (CPV).

Në përputhje me ligjin nr. 7/2017 "Për nxitjen e përdorimit të energjisë nga burimet e rinovueshme", prodhuesit me përparësi, të cilët kanë marrë certifikatën e pranimit të veprës të centralit elektrik, brenda datës 31 dhjetor 2020, kanë të drejtë të zgjedhin për të përfituar nga skema e mbështetjes, sipas kontratës për diferencë, në përputhje me parashikimet e këtij ligji apo të vijojnë me skemën e përfitimit sipas tarifave *feed*-in.

Neni 3
Objekti dhe fusha e veprimit

1. Certifikata e pranimi të veprës (CPV) është kërkesë e ligjit nr. 7/2017 dhe lëshohet nga ministria përgjegjëse për energjinë, sipas procedurave të parashikuara në këtë udhëzim.

2. CPV-ja dëshmon se subjekti ka realizuar gjitha kërkesat e legjislacionit në fuqi dhe të kontratës përkatëse për ndërtimin, rehabilitimin,

transferimin dhe shfrytëzimin e burimit të rinovueshëm për prodhimin e energjisë elektrike që janë respektuar.

3. CPV-ja lëshohet në varësi të kategorisë së impiantit, si më poshtë përcaktuar:

a) CPV-ja konsiderohet e lëshuar automatikisht për të gjitha impiantet e prodhimit të energjisë elektrike nga burime të rinovueshme, të cilat janë në operim dhe kanë kryer testimin e veprës para hyrjes në fuqi të ligjit nr. 7/2017. Për këtë kategori prodhuesish ekzistues me përparësi, CPV-ja i lëshohet në çdo rast shoqërisë koncesionare;

b) impiantet e prodhimit të energjisë elektrike nga burime të rinovueshme, të cilat janë në operim dhe kanë devijuar nga fuqia e instaluar pas testimit të veprës dhe para hyrjes në fuqi të ligjit nr. 7/2017, duhet të informojnë Ministrinë për këtë ndryshim. Ministria, në bashkëpunim me strukturat e saj të varësisë, bën vlerësimin nëse një ndryshim i tillë është në përputhje me kushtet përkatëse të kontratës me subjektin dhe aplikon sipas rastit penalitete apo çdo lloj mekanizmi tjetër kontraktor ndaj subjektit. Në përfundim të këtij procesi, subjektit i lëshohet CPV-ja sipas fuqisë reale të instaluar;

c) CPV-ja lëshohet për të gjitha impiantet e prodhimit të energjisë elektrike nga burime të rinovueshme, të cilat janë në operim dhe kanë kryer testimin e veprës pas daljes së ligjit nr. 7/2017. Kjo kategori përfshin të gjitha llojet e impianteve që janë në operim nga prodhuesit ekzistues me përparësi për prodhimin e energjisë elektrike nga burime të rinovueshme sipas përcaktimeve të ERE-s. CPV-ja lëshohet pasi është konfirmuar se marrëveshja (kontrata) e lidhur me këta prodhues ka respektuar procedurat ligjore, kushtet teknike për furnizimin/vendosjen e pajisjeve elektromekanike dhe hidroteknike, ofertën ekonomike, si dhe është e shoqëruar me një lejë ndërtimi, ka respektuar fuqinë e instaluar dhe është në operim ose ka përfunduar veprën.

Neni 4
Zbatimi

1. Ky udhëzim shërben për lëshimin e certifikatës së pranimit të veprës nga Autoriteti Kontraktues (AK) vetëm për prodhuesit që shfrytëzojnë burime energjie të rinovueshme, të cilët janë përcaktuar sipas nenit 3. Këto kategori do të aplikojnë pranë AK-së për të përfituar CPV vetëm pasi të jenë pajisur me një nga këto dokumente:

- të jenë mbajtës të miratimit për ndërtimin e veprës; ose
- të kenë nënshkruar kontratë koncesionare dhe/ose një kontratë të vlefshme me AK-në.

2. Autoriteti Kontraktor, nisur nga strukturat përgjegjëse për monitorimin, është përgjegjës për të konfirmuar vërtetësinë e dokumentacionit për statusin e ndërtimit sipas kërkesave të këtij vendimi. Dokumentacioni i parashikuar në pikën 1, të këtij neni, duhet të paraqitet nga prodhuesi ekzistues me përparësi në çdo rast gjatë aplikimit për CPV në Ministri.

3. Certifikata e pranimit të veprës verifikon:

a) Nëse parametrat teknikë të centralit gjenerues të energjisë elektrike nga burime të rinovueshme janë respektuar sipas parashikimeve kontraktuale. Mes të tjerash, parametrat teknikë verifikohen që të përputhen për njësinë gjeneruese, e cila shndërron drejtpërsëdrejti energjinë e rinovueshme (turbina hidraulike, moduli ose modulet fotovoltaike, turbina eolike etj.) në energji elektrike.

Centrali në përgjithësi mund të përbëhet nga një numër i kufizuar (një dhe/ose më shumë) njësi gjeneruese dhe për të përcaktuar fuqinë e instaluar të tij është e domosdoshme të mblidhet fuqia e instaluar e secilës njësi gjeneruese që e përbëjnë centralin. Në kuptimin e këtij udhëzimi, kjo fuqi e instaluar njihet si kapaciteti gjenerues ose si kapaciteti i instaluar brenda një kontrate të lidhur me AK-në;

b) Nëse ka një raport të testimit të veprës, të lëshuar nga personat zyrtarë të pranishëm në testim, sipas kontratës me AK-në, përfshirë procesverbalet teknike të pranuara nga palët në testim, si dhe adresën se ku është përpiluar ky raport. Raporti i testimit duhet të jetë origjinal ose i vërtetuar me origjinalin dhe duhet të përfshijë mes të tjerash vendndodhjen e veprës dhe të jetë kryer sipas procedurave të kohës kur është përpiluar;

c) Nëse ndërtimi certifikohet nëpërmjet aktit të kolaudimit të mbajtur në bazë të ligjit nr. 8402, datë 10.9.1998 "Për kontrollin dhe disiplinimin e punimeve të ndërtimit", i ndryshuar;

d) nëse centrali prodhues është lidhur me rrjetin elektrik sipas një procedure për lidhjet e reja, i ndryshuar, si dhe është në përputhje me rregullat e lidhjes së tij me sistemin elektroenergjitik, Kodin e

Rrjetit mbi kërkesat për lidhjen me rrjetin e gjeneruesve, Kodin e Matjes, si dhe akteve të tjera në fuqi.

Neni 5
Aplikimi dhe kërkesat për certifikatën e pranimit të veprës

1. Kërkesa për certifikatën e pranimit të veprës së centralit elektrik mund të paraqitet për një impiant prodhues të energjisë elektrike nga burimet e rinovueshme, i cili ka përfunduar procesin e testimit dhe të kolaudimit të veprës në përputhje me parashikimet ligjore dhe kontraktuale dhe është energjizuar (ka një kontratë) me OST/OSSH.

2. Çdo prodhues, i cili dëshiron të pajiset me certifikatën e pranimit të veprës së centralit elektrik (aplikues), paraqet pranë Autoritetit Kontraktues/ministrisë një kërkesë me shkrim, të shoqëruar me të dhënat dhe dokumentacionin në format *hard copy* dhe CD, si më poshtë:

i. të dhënat teknike dhe specifikimet e centralit elektrik:

a) burimin e rinovueshëm të energjisë, nga i cili prodhohet energjia elektrike;

b) datën e autorizimit të impiantit dhe datën kur është futur në punë;

c) kontratën për blerjen e energjisë;

d) prodhimin vjetor dhe/ose prodhimin mujor aktual duke filluar nga data e fillimit të prodhimit dhe/ose të lidhjes me rrjetin e OST/OSSH deri në muajin që aplikon për CPV-në;

e) Paraqitjen e përgjithshme skematike të imiantit në format A1 ku të dallohen qartë karakteristikat teknike të pajisjeve për transformimin e energjisë së rinovueshme në energji elektrike. Paraqitja e diagramit të lidhjeve elektrike dhe skema elektrike ku identifikohen daljet nga njësia gjeneruese deri te pajisjet invertuese, transformuese, kontrolluese dhe matëse të sasisë së energjisë që hidhet në rrjetin e transmetimit dhe/ose të Shpërndarjes të energjisë elektrike.

ii. dokumentacioni shoqërues i aplikimit për CPV përmban:

a) kontratën e nënshkruar ndërmjet koncensionarit dhe/ose mbajtësit të miratimit dhe autoritetit kontraktor (AK-ja ose OSHA-ja), si dhe të gjitha ndryshimet e mundshme të saj deri në formën ligjore përfundimtare;

b) të dhënat tregtare të shoqërisë koncesionare;

c) raportin përfundimtar për realizimin e investimit dhe plotësimin e detyrave dhe detyrimeve kontraktore për veprën gjeneruese të firmosur ndërmjet palëve kontraktore, nëse ka;

d) licencën e lëshuar nga ERE për fuqinë e instaluar të centralit;

e) projektin e miratuar nga Autoriteti Kontraktor me të gjitha ndryshimet mbi të cilin është dhënë e drejta për ndërtimin e impiantit;

f) çdo miratim tjetër të dhënë nga AK-ja të shoqëruar me një kontratë të vlefshme.

iii. leja e ndërtimit dhe miratimi për lidhjen me sistemin elektroenergjetik;

iv. dokumentacioni për përfundimin e ndërtimit të veprës përfshin mes të tjerash edhe:

a) certifikatën e kolaudimit dhe listën e dokumenteve si pjesë e dosjes (firma: kolaudatori dhe mbikëqyrësi);

b) raportet e testeve të impiantit dhe/ose testet e performacës në prezencë të Autoritetit Kontraktor ose sipas parashikimeve të kontratës;

c) manualet dhe pasaportat e makinerive dhe të pajisjeve kryesore (patjetër turbinë, gjenerator, transformatorë të fuqisë dhe në rastin e FV-së, moduli, inverteri dhe trafo);

d) protokollet e matjeve të sistemeve të mbrojtje-tokëzim ndaj goditjeve dhe shkarkimeve atmosferike, goditjeve elektrike mbi makineri-pajisje etj.

Neni 6
Procedurat për lëshimin, transferimin dhe refuzimin e certifikatës së pranimit të veprës

1. Ministria, mbështetur në kërkesën e prodhuesit ekzistues me përparësi (aplikuesi), fillon menjëherë procedurën për shqyrtimin e kërkesës për pajisje me certifikatën e pranimit të veprës pasi ajo është protokolluar dhe është shoqëruar me dokumentacionin sipas këtij udhëzimi pranë Ministrisë.

2. Aplikuesi duhet të paraqesë, mes të tjerash, një NID, një adresë elektronike të vlefshme dhe të shoqërojë aplikimin me një listë dokumentesh për përmbajtjen e dosjes së aplikimit. Me aplikuesit do të komunikohet zyrtarisht nëpërmjet postës zyrtare elektronike të nëpunësit civil të ngarkuar për shqyrtimin e dosjes. Ministri miraton një grup pune

me të paktën 4 specialistë dhe 1 drejtor, që kryeson grupin, të përfaqësojë AK-në në këtë procedurë.

3. Ministria, në çdo rast, i bën me dije aplikuesit, nëpërmjet postës elektronike, pranimin apo refuzimin e kërkesës për mangësitë në dokumentacionin e kërkuar në këtë udhëzim, jo më vonë se 10 ditë pune nga dita e depozitimit të aplikimit.

4. Ministria mund të kërkojë çdo sqarim, si dhe të japë të gjithë informacionin e nevojshëm për palët në proces. Pas përfundimit të komunikimit për pranimin dhe/ose refuzimin e kërkesës përpilohet një procesverbal i firmosur nga nëpunësit civilë dhe aplikanti. Ky procesverbal zbardhet nëpërmjet komunikimit zyrtar me *hard copy* dhe me shkresë përcjellëse nga Ministria i dërgohet aplikuesit.

5. Pas njoftimit të fillimit të procedurës së shqyrtimit sipas këtij udhëzimi, brenda 30 ditëve, Ministria shqyrton aplikimin dhe informon kërkuesin për vendimin e Autoritetit Kontraktues mbi lëshimin e certifikatës së pranimit të veprës ose refuzimin e kërkesës së tij.

6. Brenda periudhës së përcaktuar në paragrafin 4, të këtij neni, Autoriteti Kontraktues merr vendim, për:

- lëshimin e certifikatës së pranimit të veprës së kërkuar, i cili regjistrohet në regjistrin elektronik të certifikatës së pranimit që mbahet nga Autoriteti Kontraktues;

- refuzimin e lëshimit të certifikatës së pranimit të veprës në rast se subjekti nuk përmbush kërkesat e nevojshme, procedurën apo dokumentacionin e kërkuar sipas kërkesave të këtij udhëzimi.

7. Ministria, në rast të refuzimit të kërkesës, do t'i bëjë të ditur vendimin e refuzimit aplikantit. Vendimi i refuzimit përmban arsyetimin në bazë të të cilit Ministria refuzoi aplikimin.

8. Kur Ministria konstaton se kërkesa për pajisje me certifikatën e pranimit të veprës e paraqitur nga aplikuesi nuk përmban dokumente të rëndësishme, të cilat e pengojnë Ministrinë në verifikimin e përmbushjes së kritereve të këtij udhëzimi, Ministria specifikon që dokumentacioni është jo i plotë dhe mund të lëshojë një certifikatë me kusht. CPV me kusht lëshohet kur aplikanti nuk ka paraqitur një raport të verifikuar nga organet tatimore për vlerën e objektit.

9. Ministria mund të refuzojë lëshimin e certifikatës së pranimit të veprës kur ka dyshime të bazuara për saktësinë, besueshmërinë ose vërtetësinë e dokumentacionit.

10. Ministria mund të vendosë, rast pas rasti, për zgjatjen e afatit të përcaktuar në paragrafin 4, të këtij neni, kur vlerëson se dokumentacioni nuk është i plotë. Në çdo rast zgjatja e afatit nuk mund të jetë më shumë se 15 ditë. Ministria specifikon dokumentet që mungojnë ose janë jo të plota, të cilat duhet t'i paraqiten nga subjekti kërkues brenda 15 ditëve në vijim. Në vijim të analizës së dokumentacionit shtesë, kërkesa mund të pranohet ose refuzohet. Nëse dokumentacioni i munguar apo shtesë nuk dërgohet brenda 15 ditëve nga data e njoftimit nga Autoriteti Kontraktues, kërkesa refuzohet për shkak të mosplotësimit të dokumentacionit të nevojshëm.

11. Ministria kur e sheh të arsyeshme mund të kërkojë verifikimin e çdo informacioni të nevojshëm nga organet kompetente, duke vënë në dijeni kërkuesin për këtë.

12. Në rast se Ministria refuzon kërkesën për pajisje me certifikatën e pranimit të veprës, aplikuesi mund të paraqesë një kërkesë të re, duke marrë në konsideratë udhëzimet e Autoritetit Kontraktues.

Neni 7

Vlefshmëria e aplikimeve të mëparshme për lëshimin e certifikatës së pranimit të veprës

1. Në të gjitha rastet, kur midis AK/OSHA dhe subjektit kontraktor është realizuar kontrolli dhe certifikimi i investimit të njësisë gjeneruese, atëherë ky aplikim konsiderohet i vlefshëm dhe duhet të riparaqitet në formën e njehsuar me të gjitha materialet që i janë bashkëlidhur "Raportit përfundimtar për realizimin e investimit dhe plotësimit të detyrave dhe detyrimeve kontraktore për njësinë gjeneruese...". Subjekti kontraktor paraqet dokumentacionin sipas këtij udhëzimi dhe bën plotësimet e nevojshme.

2. Kërkesa e aplikuesit në këtë rast shqyrtohet dhe trajtohet njësoj si kërkesëaplikimet e reja, sipas këtij udhëzimi.

Neni 8
Lëshimi dhe formati i certifikatës së pranimit të veprës

Nëse Ministria vlerëson se Aplikanti plotëson kriteret e përcaktuara dhe ka paraqitur prova të kënaqshme dokumentare në përputhje me këtë udhëzim, lëshon certifikatën e pranimit të veprës. CPV-ja lëshohet në 3 kopje dhe nënshkruhet nga ministri ose nga nëpunësi i autorizuar nga ministri. Formati i certifikatës së pranimit të veprës përmban të dhënat si më poshtë:

a) numër protokolli dhe datën e kontratës dhe shtesave të kontratës të lidhur me AK-në ose OSHA-në;

b) burimin e energjisë, nga i cili prodhohet energjia;

c) fuqinë e instaluar të centralit të shprehur në *kw* ose *kwp* për fotovoltaikët;

d) datën e fillimit dhe të përfundimit të ndërtimit të centralit;

e) datën e fillimit të prodhimit (sipas kontratës);

f) emrin, vendin, tipin dhe kapacitetin e impiantit;

g) prodhimin e parashikuar sipas kontratës dhe prodhimin vjetor/mujor deri në muajin e lëshimit të CPV-së;

h) emërtimin e pikës së lidhjes me rrjetin elektroenergjetik;

i) numrin e licencës të lëshuar nga ERE, numrin e kontratës të blerjes me OSHEE-në;

j) vlerën e investimit neto të centralit;

k) numrin e marrëveshjes të nënshkruar me KESH/OSHEE/FTL.

Neni 9
Ndryshime në detajet teknike të modifikuara

1. Çdo modifikim i ndodhur në impiantet prodhuese të energjisë në përputhje me certifikatën e lëshuar të pranimit të veprës, duhet të ketë paraprakisht miratimin e Autoritetit Kontraktues, si dhe çdo miratim tjetër të lëshuar nga autoritetet përgjegjëse për lëshimin e tyre në bazë të legjislacionit në fuqi dhe në përputhje me kërkesat e këtij udhëzimi.

2. Në çdo rast për të verifikuar saktësinë e të dhënave të depozituara, Ministria ka të drejtë të kërkojë të dhëna shtesë apo dhe të monitorojë në vend impiantin prodhues.

Neni 10
Transferimi dhe anulimi i certifikatës së pranimit të veprës

1. Ministria, në çdo rast që merr dijeni për shkelje të kushteve thelbësore, për të cilat është dhënë certifikata e pranimit të veprës, ndjek procedurat e anulimit të certifikatës së pranimit të veprës, në përputhje me Kodin e Procedurave Administrative.

2. Certifikata e pranimit të veprës mund të transferohet, në rast ndryshimi të administrimit të shoqërisë koncesionare që mbart emrin sipas kontratës.

3. Në rast se modifikimi i detajeve teknike të miratuara nga AK-ja sipas nenit 8 e bën projektin të përputhshëm me kërkesat e kësaj rregullore, certifikata e pranimit të veprës lëshohet sërish në përputhje me modifikimet e bëra.

Neni 11
Inspektimet teknike

Për të siguruar përmbushjen e kushteve të lëshimit të pranimit të veprës dhe se të dhënat, mbi të cilat është lëshuar ajo, janë të sakta, përfaqësuesit e MIE-s dhe çdo person i autorizuar prej saj, kanë akses të lirë në impiantin përkatës të prodhimit dhe në të gjitha të dhënat dhe informacionin për impiantin në fjalë.

Neni 12
Hyrja në fuqi

Ky udhëzim hyn në fuqi me botimin në Fletoren Zyrtare.

MINISTËR I INFRASTRUKTURËS
DHE ENERGJISË
Belinda Balluku

UDHËZIM
Nr. 42, datë 27.10.2020

MBI NDJEKJEN E ZBATIMIT TË REKOMANDIMEVE TË DHËNA NGA AUDITIMI I BRENDSHËM NË SEKTORIN PUBLIK

Në zbatim të nenit 102, pika 4, e Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë, dhe germës "c", të nenit 23, të ligjit nr. 114, datë 22.10.2015, "Për auditimin e brendshëm në sektorin publik",

UDHËZOJ:

I. DISPOZITA TË PËRGJITHSHME

1. Ky udhëzim përcakton procedurat për kryerjen e monitorimit dhe të ndjekjes së zbatimit të rekomandimeve të dhëna nga njësitë e auditimit të brendshëm, që funksionojnë pranë njësive të qeverisjes së përgjithshme dhe çdo institucion tjetër që kryen funksione publike, shoqëritë tregtare, organizatat jofitimprurëse dhe autoritetet e përbashkëta, të cilat zotërohen, kontrollohen, financohen ose garantohen financiarisht nga një njësi e qeverisjes së përgjithshme, si dhe njësi të tjera që shpenzojnë fonde publike, sipas një marrëveshjeje ndërkombëtare.

2. Të gjitha njësitë e auditimit të brendshëm për kryerjen e monitorimit dhe të ndjekjes së zbatimit të rekomandimeve të auditimit, përveç kërkesave dhe procedurave të përcaktuara në ligjin nr. 114, datë 22.10.2015, "Për auditimin e brendshëm në sektorin publik" dhe në manualin e Auditimit të Brendshëm, të miratuar me urdhër të ministrit të Financave nr. 100, datë 25.10.2016, të ndryshuar, duhet të zbatojnë kërkesat dhe procedurat që parashikon ky udhëzim.

II. NDJEKJA E ZBATIMIT TË REKOMANDIMEVE

1. Qëllimi i procesit të ndjekjes së zbatimit të rekomandimeve të auditimit është të përcaktojë nëse gjetjet e auditimit janë adresuar në mënyrën e duhur dhe rekomandimet e dhëna në raportet e auditimit janë zbatuar sipas afateve dhe kritereve të kërkuara.

2. Ndjekja e zbatimit të rekomandimeve të auditimit duhet të kryhet çdo vit. Informacionet mbi nivelin e pranimit dhe të zbatimit të rekomandimeve përfshijnë pjesën e raportimit në raportin vjetor të veprimtarisë së auditimit të brendshëm dhe në raportin vjetor të ndjekjes së zbatimit të rekomandimeve, sipas kërkesave të këtij udhëzimi.

3. Ndjekja e zbatimit të rekomandimeve të auditimit nga njësitë e auditimit të brendshëm përcaktohet si një proces me anë të të cilit vlerësohet përshtatshmëria, efektiviteti dhe koha e veprimeve të ndërmarra nga titullari i subjektit të audituar për gjetjet e auditimit, përfshirë veprimet korrigjuese dhe parandaluese të ndërmarra, si dhe çdo veprim tjetër të nevojshëm për ndryshime të kuadrit ligjor, përmirësime të sistemeve, procedurave dhe rregullave të kërkuara.

4. Subjektet e audituara, brenda 30 ditëve nga data e dorëzimit të raportit përfundimtar të auditimit, hartojnë dhe miratojnë planin e veprimit për pranimin dhe zbatimin e rekomandimeve të dhëna, në përfundim të angazhimit të auditimit, nga njësia e auditimit të brendshëm.

5. Brenda këtij afati, subjektet e audituara marrin në shqyrtim rekomandimet dhe përcaktojnë personat përgjegjës, afatet e zbatimit, nivelin e pranimit dhe të zbatimit të rekomandimeve (nëse është marrë vendim brenda këtij afati) ose informon për përgatitjen e kushteve, në kuadër të zbatimit të rekomandimeve (të cilat kanë afate zbatimi më të gjata se 30 ditë).

6. Njësitë e auditimit të brendshëm duhet të përcaktojnë dhe të zgjedhin procedura efektive dhe të përshtatshme për ndjekjen dhe raportimin e zbatimit të rekomandimeve, të adresuara pranë subjekteve të audituara.

7. Format e ndjekjes së rekomandimeve të auditimit janë:

a) Vlerësimi i nivelit të pranimit të rekomandimeve nëpërmjet:

i. vlerësimit dhe verifikimit të përgjigjeve, veprimeve të ndërmarra nga menaxhimi, lidhur me hartimin e planit të veprimit për zbatimin e rekomandimeve nga subjekti i audituar;

ii. vlerësimit dhe verifikimit mbi përgjigjen e menaxhimit, lidhur me riskun e pranimit apo të mospranimit dhe efektet që mund të shkaktohen nga moszbatimi i rekomandimeve.

b) Monitorimi i vazhdueshëm i zbatimit të rekomandimeve nëpërmjet:

i. marrjes dhe vlerësimit të informacionit nga subjekti i audituar, mbi monitorimin, ecurinë dhe progresin që është bërë për zbatimin e

rekomandimeve, jo më vonë se 3 (tre) muaj nga dërgimi i raportit përfundimtar;

ii. shqyrtimit dhe vlerësimit të statusit të rekomandimeve, në auditimin e radhës.

c) Verifikimin e statusit të zbatimit të rekomandimeve nëpërmjet:

i. angazhimeve të verifikimit të ndjekjes së rekomandimeve në vend/subjekt, brenda 3-mujorit (tremujorit) të parë të vitit pasardhës.

8. Procedurat e verifikimit të ndjekjes së zbatimit të rekomandimeve përshijnë:

a) grumbullimin e informacionit ekzistues nga dosja e auditimit, për të përcaktuar objektivat dhe pritshmëritë e verifikimit;

b) evidentimin e informacionit për rekomandimet e dhëna, në një regjistër të veçantë, duke përshkruar natyrën dhe llojin e rekomandimit, sipas kategorive të përcaktuara në Manualin e Auditimit të Brendshëm[1], i cili duhet të përmbajë:

- "rekomandime për përmirësimin e sistemeve të kontrollit të brendshëm", në të cilat do të përfshihen rekomandimet e dhëna nga njësitë e auditimit të brendshëm për përmirësimin e rregullave, procedurave, manualeve dhe udhëzimeve të brendshme të subjektit të audituar;

- "rekomandime për përmirësimin e kuadrit ligjor", në të cilat do të përfshihen të gjitha rekomandimet e dhëna nga njësitë e auditimit të brendshëm për përmirësimin/ndryshimin e kuadrit ligjor dhe nënligjor të subjektit;

- "rekomandime të karakterit organizativ", në të cilat do të përfshihen të gjitha rekomandimet e dhëna nga njësitë e auditimit të brendshëm për marrjen e masave për përmirësime organizative, p.sh., ndryshime të strukturës organizative, ndarje detyrash etj. për subjektet që janë audituar;

- "Rekomandime për arkëtim", në të cilat përfshihen rekomandimet e dhëna për rastet e arkëtimeve të vlerave që janë vënë në ngarkim të personave përgjegjës;

- "rekomandime të tjera", në të cilat do të përfshihen të gjitha rekomandimet që nuk përfshihen në kategoritë e mësipërme.

9. Regjistri administrohet, plotësohet dhe përditësohet, në vijimësi, nga stafi i njësisë së auditimit të brendshëm nën mbikëqyrjen e drejtuesit të NJAB-së (regjistri konsiderohet dokument i brendshëm i njësisë publike).

10. Mbështetur në të dhënat e mësipërme, drejtuesi i NJAB-së ngarkon grupet e auditimit për të hartuar programin e verifikimit, të zbatimit të rekomandimeve për të gjitha auditimet, që janë objekt i verifikimit.

11. Angazhimi i auditimit për verifikimin e zbatimit të rekomandimeve ndjek procedurën si për çdo auditim të zakonshëm, me specifikën që në këto raste kemi një numër të përcaktuar njësish nën auditim dhe që mbulojnë një fushë të veçantë të auditimit.

12. Grupi i auditimit, në zbatim të programit të auditimit, verifikon drejtpërsëdrejti në njësinë përkatëse, informacionin e përcjellë, duke bërë ballafaqimin e tyre me dokumentet justifikuese konkrete të miratuara nga vetë njësia publike.

13. Gjatë auditimit për verifikimin e zbatimit te rekomandimeve, grupi i auditimit kryen vlerësimin e rekomandimeve të dhëna në raportin përfundimtar të auditimit mbi shkallën e zbatimit të tyre, duke i regjistruar të dhënat sipas pasqyrës nr. 1, bashkëlidhur këtij udhëzimi, si më poshtë:

a) rekomandime të dhëna;

b) rekomandime të pranuara, nga të cilat:

i. rekomandimi është zbatuar plotësisht;

ii. rekomandimi është në proces zbatimi;

iii. rekomandimi nuk është zbatuar;

c) rekomandime të papranuara.

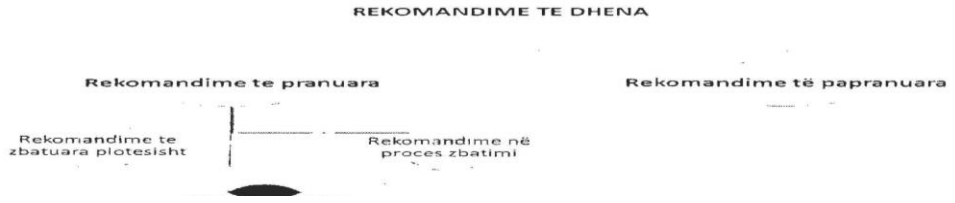

[1] Manuali i Auditimit të Brendshëm, kapitulli IV, "Mbi plotësimin e pasqyrave për hartimin e raportit vjetor të NJAB-së", pasqyra 5 "Rekomandimet e dhëna nga NJAB –ja sipas kategorive",

14. Për angazhimet e ndjekjes së zbatimit të rekomandimeve, njësitë e auditimit të brendshëm plotësojnë pasqyrën nr. 2 bashkëlidhur këtij udhëzimi.

III. DOKUMENTACIONI PËR VERIFIKIMIN E ZBATIMIT TË REKOMANDIMEVE

1. Kur verifikimi i zbatimit të rekomandimeve realizohet gjatë auditimit të radhës, në programin e angazhimit të auditimit vendoset si pikë e veçantë e programit dhe trajtohet në fillim të zbatimit të programit të angazhimit.

2. Kur ndjekja e rekomandimeve bëhet nëpërmjet verifikimit në vend/subjekt, të gjitha verifikimet për zbatimin e rekomandimeve kryhen nëpërmjet një programi angazhimi, duke përfshirë jo vetëm subjektet e audituara në vitin raportues, por edhe të vitit paraardhës, rekomandimet e të cilave kanë qenë ende në proces zbatimi.[2]

3. Dokumentet standarde që hartohen për auditimet për verifikimin e zbatimit të rekomandimeve janë, si vijon:

a) program i angazhimit të auditimit të verifikimit të zbatimit të rekomandimeve;

b) autorizim për kryerjen e auditimit për verifikimin e zbatimit të rekomandimeve;

c) formular përmbledhës për zbatimin e rekomandimeve, për secilin subjekt, sipas pasqyrës nr. 2 bashkëlidhur këtij udhëzimi.

d) Raport vjetor i ndjekjes së zbatimit të rekomandimeve me rezultatet e gjetjeve nga verifikimi i zbatimit të rekomandimeve, sipas kërkesave të Manualit të Auditimit të Brendshëm për raportimin e rezultateve të auditimit, jo më vonë se data 30 mars e çdo viti për vitin paraardhës.

4. Në rastet kur subjektet e audituara nuk zbatojnë rekomandimet ose kur drejtuesit e subjekteve të audituara nuk ndërhyjnë për të siguruar zbatimin e tyre, atëherë titullari i njësisë publike që ka në varësi njësinë e auditimit të brendshëm, e cila ka kryer auditimin, ka të drejtë të përcaktojë përgjegjësinë individuale ndaj personave të ngarkuar drejtpërsëdrejti me zbatimin e rekomandimeve.

IV. RAPORTIMI VJETOR I NIVELIT TË ZBATIMIT TË REKOMANDIMEVE TË AUDITIMIT TË BRENDSHËM

1. Njësia e Auditimit të Brendshëm, bazuar në rezultatet e angazhimeve të auditimeve që kanë realizuar në përputhje me planin e tyre vjetor, dhe mbështetur në dokumentacionin sipas pikës III.2 të këtij udhëzimi, përgatit një raport vjetor mbi ndjekjen e zbatimit të rekomandimeve të auditimit të brendshëm.

2. Raporti vjetor i ndjekjes së zbatimit të rekomandimeve të auditimit të brendshëm duhet të përmbajë:

a) pjesën përshkruese ku të jepet informacion i detajuar mbi nivelin e pranimit dhe të zbatimit të rekomandimeve, statusin e tyre dhe, në mënyrë të veçantë, sqarime të nevojshme në rastin e mospranimit ose/dhe të moszbatimit të rekomandimeve;

b) pasqyrën "Rekomandime sipas kategorive", sipas kërkesave të përcaktuara në pasqyrën nr. 1, bashkëlidhur këtij udhëzimi;

c) pasqyrën "Raportimi i nivelit të zbatimit të rekomandimeve të dhëna nga auditimi i brendshëm", sipas kërkesave të përcaktuara në pasqyrën 2, bashkëlidhur këtij udhëzimi.

3. Raporti vjetor i ndjekjes së zbatimit të rekomandimeve të auditimit të brendshëm, së bashku me pasqyrat përkatëse, dërgohet nga njësitë e auditimit të brendshëm në formë zyrtare dhe elektronike pranë Drejtorisë së Harmonizimit të Auditimit të Brendshëm, në Ministrinë e Financave dhe Ekonomisë, jo më vonë se data 10 prill e vitit pasardhës.

Për ndjekjen dhe zbatimin e këtij udhëzimi ngarkohen titullarët e njësive të qeverisjes së përgjithshme, drejtuesit dhe adituesit e njësive të auditimit të brendshëm dhe Drejtoria e Harmonizimit të Auditimit të Brendshëm në Ministrinë e Financave dhe Ekonomisë.

Ky udhëzim hyn në fuqi menjëherë.

MINISTËR I FINANCAVE
DHE EKONOMISË
Anila Denaj

[2] Kujdes! Për efekt të raportimit vjetor, të gjitha verifikimet e zbatimit të rekomandimeve të raportohen si 1 (një) angazhim auditimi nga NJAB-ja.

Pasqyra 1

NJËSIA E AUDITIMIT TË BRENDSHËM NË _____

Rekomandimet e dhëna sipas kategorive për vitin _____

Nr.	Rekomandimet e dhëna sipas prioritetit	REKOMANDIME TË DHËNA NGA AB	REKOMANDIME TË PRANUARA			TOTALI B = b.1 + B.2 + B.3	Rekomandime të papranuara
			Rekomandim i zbatuar	Në proces zbatimi	Rekomandime të pazbatuara		
a)	1	(a) = (b) +(c)	(b.1)	(b.2)	(b.3)	(b)	(c)
I	Rekomandime të përmirësimit të sistemeve						
1							
2							
	SHUMA 1						
II	Rekomandime të përmirësimit të kuadrit ligjor						
1							
2							
	SHUMA 2						
III	Rekomandime të karakterit organizativ						
1							
2							
	SHUMA 3						
IV	Rekomandime për arkëtime						
1							
2							
	SHUMA 4						
V	Rekomandime të tjera						
1							
2							
	SHUMA 5						
	TOTALI (SHUMA I+SHUMA 2+SHUMA 3 +SHUMA 4 + SHUMA 5)						

Drejtuesi i Njësisë së Auditimit të Brendshëm

NJËSIA E AUDITIMIT TË BRENDSHËM NË _____ **Pasqyra nr. 2**

Verifikimi i ndjekjes së zbatimit të rekomandimeve të auditimit të brendshëm për vitin _____

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
				GJETJET					
Viti i kryerjes së auditimit	Subjekti i audituar	Data e raportit përfundimtar të auditimit	Lloji i auditimit	Sistemi /fusha	Nënsis-temi	Niveli i riskut	Përgjigja e subjektit	Afati i implementimit të rekomandimit	Statusi i rekomandimit
2019	Ministria XXXXX	Tetor 2019	Aud. i përputhshmërisë	3. Prokurimi	3.1 Planifikimi	I lartë	Pranuar plotësisht	Rekomandimi të zbatohet menjëherë	Në proces zbatimi por i papërfunduar plotësisht
	Agjencia YYYY								
	Drejtoria Përgjithshme XXXXXXX								

Drejtuesi i Njësisë së Auditimit të Brendshëm

KORRIGJIM GABIMI MATERIAL

Në kërkesën për shpronësim nr. 4573/10, datë 16.10.2020, të Ministrisë së Infrastrukturës dhe Energjisë "Për shpronësimin, për interes publik, të pronarëve të pasurive të paluajtshme, pronë private, të llojit 'tokë truall', 'ullishte' dhe 'vegjetacion', që preken nga realizimi i projektit 'Rikostruksion dhe zgjerim i rrugës 'Muzak Topia', segmenti nga rrethrrotullimi tek ish-Rezervat e Shtetit deri te kisha e 'Shën Ilias', Berat"', botuar në Fletoren Zyrtare nr. 184, datë 16 tetor 2020, bëhet korrigjimi i tabelës bashkëlidhur, si më poshtë vijon:

LISTA EMËRORE PARAPRAKE E PRONARËVE QË SHPRONËSOHEN NGA RIKONSTRUKSIONI DHE ZGJERIM I RRUGËS "MUZAK TOPIA", SEGMENTI NGA RRETHRROTULLIMI TEK ISH-REZERVAT E SHTETIT DERI TE KISHA "SHËN ILIA", BERAT

Nr.	STATUSI JURIDIK	TË DHËNAT (mbi pasurinë sipas ASHK-Berat)				VLERËSIMET PËR SHPRONËSIM SIPAS LLOJIT Ë PASURISË							VLERA	SHËNIME
	PRIVAT	ZK	Nr. i pas.	Lloji i pas.	Sip. totale (m²)	Shpronësim tokë "ullishte"			Shpronësim tokë "truall"			Vegetation	TOTALE (lekë)	
	Emri Atësia Mbiemri					Sip. (m²)	Sip. (ALL/m²)	Vlera (lekë)	Sip. (m²)	Sip. (ALL/m²)	Vlera (lekë)	Value (ALL)		
0	1	3	4	5	6	7	8	9=7*8	10	11	12=10*11	13	18=9+12+13	19
1	Shtet	8501	18/39	truall	1,364			-	16.29	-	-		-	
2	Myrteza Rexhep Muçaj	8501	18/143	truall	305			-	10.26	4,183	42,918		42,918	
3	Shtet	8501	18/317	truall	41			-	3.69	4,183	15,435		15,435	Bedri Osoja (okupuar)
4	Shtet	8501	18/318	truall	297			-	3.61	-	-		-	
5	Shtet	8501	18/322	truall	795			-	1.03	4,183	4,308		4,308	Shefit Pelivan Bani (okupuar)
6	Shtet	8501	18/323	truall	780			-	74.19	-	-		-	
7	Shtet	8501	4/65	truall	829			-	31.48	4,183	131,681	20,000	151,681	Syri Qalliu (okupuar)
8	Shtet	8501	18/361	truall	496			-	4.48	4,183	18,740		18,740	Myrteza Rakip Shkoza (okupuar)
9	Shtet	8501	18/329	truall	198			-	34.85	4,183	145,778		145,778	Flamur Kadri Seitaj (okupuar)
10	Shtet	8501	18/310	truall	440			-	88.64	4,183	370,781		370,781	Naum Bani (okupuar)
11	Shtet	8501	16/255	pyll	656			-	284.15	-	-		-	
12	Polikseni Nano	8505	725	ullishte	5,000	451.43	1,800	812,574			-	110,000.0	922,574	
13	Kozma Dhimo Vrusho	8505	726	ullishte	2,000	65.00	1,800	117,000			-	20,000.0	137,000	
14	Algerta Vladimir Frasheri	8505	730/1	ullishte	255	132.98	1,800	239,364			-	10,000	249,364	
15	Hajrije Ali Agalliu	8505	730/2	ullishte	980	277.48	1,800	499,464			-	24,000	523,464	
16	Myqerem Adem Kreku	8505	729/2	ullishte	1,000	261.01	1,800	469,818			-		469,818	
17	Gramoz Kreku	8505	729	ullishte	1,000	56.14	1,800	101,052			-	10,000	111,052	
18	Baftjar Kreku	8505	729/1	ullishte	900	40.59	1,800	73,062			-		73,062	
19	Vlashi Vasil Pambuku	8505	737/3	ullishte	4,000	321.17	1,800	578,106			-	-	578,106	Vlashi Vasil Pambuku (seksioni E – vendoset masa e sekuestros nga përmbarimi)
20	Gjergji Kalldremxhi & Aleksander Kalldremxhi	8505	737/2	ullishte	2,000	160.00	1,800	288,000			-	10,000	298,000	
21	Gjergji Kalldremxhi & Aleksander Kalldremxhi	8505	737/1	ullishte	2,000	414.90	1,800	746,820			-	80,000	826,820	
22	Bujar Molishti	8505	752	ullishte	3,200	283.07	1,800	509,526			-	10,000	519,526	Bujar Molishti (seksioni E – ndalohen veprimet në këtë pasuri deri në zgjidhjen e problemit të AMT-së)
23	Haki Molishti	8505	755	ullishte	3,000	26.00	1,800	46,800			-	10,000	56,800	Haki Molishti (seksioni E – ndalohen veprimet në këtë pasuri deri në zgjidhjen e problemit të AMT-së)
24	Edmonda Llazar Tabaku	8505	777	ullishte	2,000	437.32	1,800	787,176			-	48,000	835,176	
25	Tefta Sinjari	8505	776	ullishte	2,500	454.72	1,800	818,496			-	40,000	858,496	Tefta Sinjari (seksioni E –ndalohen veprimet në këtë pasuri deri në zgjidhjen e problemit të AMT-së)

26	Shahzivar Ibrahim Nuri	8505	775	ullishte	7,500	1,148.98	1,800	2,068,164			-	40,000	2,108,164	
27	Tokli Bishka & Aleks Bishka & Nasi Bishka	8505	772/2	ullishte	4,200	409.01	1,800	736,218			-	-	736,218	
28	Haki Molishti	8505	754	ullishte	4,200	216.31	1,800	389,358			-	10,000	399,358	Haki Molishti (ndalohen veprimet në këtë pasuri deri në zgjidhjen e problemit të AMT-së)
29	Bujar Molishti	8505	753	ullishte	4,000	73.61	1,800	132,498			-	-	132,498	Bujar Molishti (seksioni E – ndalohen veprimet në këtë pasuri deri në zgjidhjen e problemit të AMT-së)
30	Gjergji Kalldremxhi & Aleksander Kalldremxhi	8505	747	ullishte	6,300	126.80	1,800	228,240			-	20,000	248,240	
31	Shpetim Xhevit Qose	8505	746	ullishte	2,000	73.59	1,800	132,462			-	-	132,462	
32	Arben Tahiraj	8505	735/3	ullishte	7,550	3.32	1,800	5,976			-	-	5,976	
33	Naun Caco	8505	772/1	ullishte	1,930	462.00	1,800	831,600			-	-	831,600	
34	Vlash Pambuku	8505	737/6	ullishte	514	9.00	1,800	16,200			-	56,000	72,200	
35	Gjergji Kalldremxhi	8505	737/4	ullishte	1,224	103.00	1,800	185,400			-	40,000	225,400	
36	Sako Molishti	8505	749	ullishte	2,000	240.69	1,800	433,242			-	-	433,242	Sako Molishti (seksioni E – ndalohen veprimet në këtë pasuri deri në zgjidhjen e problemit të AMT-së)
37	Shtet	8505	767	ullishte	8,076	265.62	1,800	478,116			-	-	478,116	Ramadan Caco (okupuar)
38	Shtet	8505	748/1	ullishte	406	246.71	1,800	444,078			-	30,000	474,078	Sako Molishti (okupuar)
39	Shtet	8505	735/6	ullishte	205	166.03	-	-			-	-	-	
40	Shtet	8505	719	ullishte	10,418	202.95	1,800	365,310			-	10,000	375,310	Kristaq Tutulani (okupuar)
41	Shtet	8505	800/2	ullishte	4,091	40.96	1,800	73,728			-	165,000	238,728	Kozma Koco Nova (okupuar)
42	Shtet	8505	734	ullishte	3,130	185.77	-	-			-		-	
43	Shtet	8505	754/1	ullishte	532	38.10	1,800	68,580			-		68,580	Haki Molishti (okupuar)
44	Shtet	8505	771	ullishte	6,465	998.43	-	-			-		-	
45	Demir Ali Nallbani	8505	733/3	ullishte	2,127	33.68	1,800	60,624			-	-	60,624	
46	Hajrije Ali Agalliu	8505	733/4	ullishte	1,147	18.58	1,800	33,444			-	-	33,444	
47	Vangjel Papajorgji & Spiro Papajorgji	8505	738	ullishte	4,000	321.18	1,800	578,124			-	88,000	666,124	
48	Shtet	8505	735/4	ullishte	1,515	24.50	1,800	44,100			-	-	44,100	Kristaq Gallani (okupuar)
49	Stavri Luci Duhanxhi & Aferdita Luci Naco	8505	735/2	ullishte	3,000	145.41	1,800	261,738			-	50,000	311,738	
50	Shtet	8501	18/321	truall	51			-	21.61	4,183	90,395		90,395	Hasan Iliaz Kokoshi (okupuar)
51	Shtet	8501	18/340	truall	623			-	28.26	4,183	118,212		118,212	Artan Jakup Kallanxhi (okupuar)
52	Shtet	8501	18/326	truall	578			-	16.38	-	-		-	
53	Shtet	8503	18/324	truall	286			-	20.25	4,183	84,706		84,706	Mimoza Faslli Zykaj
54	Shtet	8505	755/1	ullishte	343	3.53	1,800	6,354			-		6,354	Haki Molishti (okupuar)
55	Algerta Vladimir Frasheri	8505	733/1	ullishte	4,000	176.24	1,800	317,232			-	-	317,232	
	Shuma				**128,447**	**9,116**		**13,978,044**	639.17		1,022,953	**901,000**	**15,901,997**	

Shënim.

1. Vlerësimi i pasurive është kryer bazuar në pikën 4, të nenit 17, të ligjit nr. 8561, datë 22.12.1999, "Për shpronësimet dhe marrjen në përdorim të përkohshëm të pasurisë, pronë private , për interes publik", i ndryshuar.

FLETORJA ZYRTARE E REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË
Vulosur elektronikisht nga Qendra e Botimeve Zyrtare
Viti: 2020 - Numri: 192
Datë: 2020/11/05 13:01:03
78e68319-a558-48fc-bfa9-50a44459e58e

Shënim: Ky dokument është gjeneruar dhe vulosur me anë të një procedure automatike nga një sistem elektronik (Qendra e Botimeve Zyrtare)

	Formati 61x86/8

Shtypshkronja e Qendrës së Botimeve Zyrtare
Tiranë, 2020

Adresa: Rr. "Nikolla Jorga", Tiranë
Tel./fax: +355 4 24 27 004 Tel.: +355 4 24 27 006

Çmimi 252 lekë